

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítónak egy évre 8 kor.) Egyes száma ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetésekkel felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

Krisztus győzött.

Irta: Csóthi Géza murakereszturi apátur.

Meghalt és feltámadt. Azzal kiengesztelt, ezzel hitet fakasztott; legyőzte a bűnt és a halált!

A nagypénteki gyászos szomorúság eltűnt, a Golgotára szemfedőként boruló komor felhők szétfoszlottak, felvirradtunk a vigasztaló, reményt nyújtó husvétra. Krisztus győzött. Tanu reá a nyitott sir, Krisztus dicsőséges jelenései, az első husvétből fakadó ünnepi hangulatunk.

Kereszt és nyitott sir szomszédok, könny és örvendetes Alleluja testvérek, mindegyik Krisztust illeti, mert megváltásunkért szenvedve, győzött.

Harc és küzdelem volt egész élete. Ellenségei még születését is megelőzték, mert engesztelő és áldást osztó jövetelét akadályozni, előkészítését zavarni igyekeztek.

Isteni irgalom ígéréteiben, már az édeni tilalomfa alatt élt az Ödvözítő Krisztus, harcolt és győzött a sátni fondorkodásokon, a bukott ember kétségbeesésén s reményre derítette csüggedő szívét.

Ott élt Krisztus a sugalmazott próféták ajkain, revelált megnyilatkozásaikban, megszentelt szavakban és írásokban, az összes jövődölésekben. Hatalom, armány és gonoszság tört ihletett hirnökei ellen. Nem

értették igéiket, üldözték őket és tanításaikban Krisztust. Vártak szabadítót bűneik szerint, Krisztus nélkül.

Csupán egy jámbor saréptai özvegy akadt, ki lisztet és olajat ajánlott enyhülésül az Ur prófétájának s általa Krisztusnak. A többi megértő lélek hol maradt?

Tudatosan és öntudatlanul harcoltak népek, hatalmasok és papok az ígért Krisztus ellen, de Ó Illésben, Dánielben s a többi neves kiválasztottban, győzött elvakultságukon és armányaikon.

Előképekben, megható szertartásokban élt a Krisztusváras, de cicomás külsőségek között elvesztették Krisztust. Kevés, imádva epedő lélekben élt igazi jövelele után való szent reménység. A próféták fátylafénye előtt vak maradt legtöbb zsidó, minden pogány.

Krisztus jönni készült; Dávid lantján, magasztos zsoltáiraiban jelenti ezt, de sokat kellett harcolnia örök hatalmával, hogy utat találjon hívó s megértő lélekhez, a kiengesztelő kereszthez és az isteni, a dicsőséges győzelmet hirdető szívéthoz.

Krisztus győzött, mert minden előkészítő profécia, zsoltár, szertartás, esemény és az egész ószövetség borongós tartalma, segítése, utmutatása: valóra vált a golgotai végső tusa után, a husvéti dicsőséges feltámadással.

Ezért szoktunk hangulatos szívvel, békés örömmel ünnepelni. Győzelmi ünnep ez, felmagasztosító és reményre, kitartásra erőt nyújtó.

Évenként megújul husvétünk győzelmi és ünnepi jellege, mert Krisztus ugyanaz: küzd és kitartással győz. Most kegyelmeivel, egyházával, papjaival, hívő megváltottjaival küzd minden ellen, ami nem igaz s nem krisztusi.

A győzelmes béke derüje érinti husvétkor a lelkeket. Feleszmélve örülünk, mert nem keresztben, hanem titokzatos magasságban látjuk a dicsőült Krisztust, Kihez nem fér többé Judás, hamis vád, álnok ítélet, látor és semmi mulandó, hanem örök igények és szárnyaló szeretet.

Nyitott sírjába sandít a gyánu, a kételkedés és támadó hitetlenség, de Ő győz és uralkodik, mert feltámadt. Szelleme, evangéliuma, törvényei szétáradnak, világítanak és áttörnek a legdurvább sötétséget.

Szellemi tusába, anyagi mérközésbe vonják Krisztust. Vele győzhetnek, ellene soha. Husvét után nincs keresztre feszítés, az üres sírból kiáradó kenet- s fűszerillatban már felszikkadtak a kereszt vérvomai.

Kipirkadt husvét örvendetes hajnala. Krisztus már nem vérzik, csak megváltottjai vérezhetnek érte, vagy ellene. Isteni igazság a husvétí sir és béke, örök béke ül

Husvét.

I.

Hozsanna, üdv! Az Élet im közelget.
Az égi jóság dús kalásza érett.
Sovárgó vágy nyíló reményt ölelget:
Megváltó úton jár a szent ígértet.
Síró alázat gyöngyre hull eléje,
Hozsanna zengi fonságát a hitnek.
Áldott!... mosolygnak a szívek feléje
S utján virágos szőnyeget terítnek.

S öt nap mulásán a virágos útbán
Átok subog s a szív boszulva fírad...
Oyászol a sáppadó nap elborultán,
Tövis-sebekből üdv esője árad.
Függ már az Élet... s gondozó szerelme
Zokokva kinjárt mély panaszba sírja...
A Golgotán fénylik az Ur kegyelme
S menny könyvébe örök javunkat írja.

...A nap ragyogva kél s a rózsaszinben
Nyílik az ég s követje száll a sírhoz.
Krisztus szerelme olvadoz a szívben
S a szent Halott sebére balzsamirt hoz.
A sir türes... dicsőség tölti fényel...
Tavaszi mosolyg... feltámadott az Élet...
Panaszló lelkek telnek friss reménnyel:
Megölt igazság felkel... újra éléd!...

II.

Új, szép idők teremtő gondolatja
Izzik, tüzel a forró nyári napban...
Szabadság büszke szárnyát bontogatja
S utána népek árja harcba robban.
Jog s vértezett igazság tiszta kardjuk
Utjok hozsannás szép virágvasárnap!
Észak felé feszül ütésre karjuk:
Kárpát övét foglalják harci várnak.

Csókka, virággal ifjú, szép vitézek
Térdig borítva, dal között repülnek...
S pár nap mulásán baldokló vitézek
Haláltusában térdig vérben ülnek...
Sikoltva röppen egy-egy hír hazáig,
Kálváriát járók panasza felbő.
Lappang a kétség sok bús bázi tájj:
Boldog reménység napja újra feljő?...

Bizzunk! Reményünk napja felkelésben!
Krisztus szerelme olvadoz a szívben!
Hősök lelke tisztul a vérmezőben,
Új korszak jó villámló fényes ivben!
Véres halálnak szép Husvétja ébred,
Leszen még ünnepünk s keservre vígság...
S bár milliók tiporva halnak érted:
Feltámadsz újra szent magyar Szabadság!

GUBICZA LAJOS.

A feltámadás a művészetben.

Irta: dr. Luttor Ferenc.

Krisztus feltámadása az ő tanításának, s egyúttal a keresztény hit igazságának is próbája. Sz. Pál apostol írja: „Ha pedig Krisztus fel nem támadott, akkor hiábavaló a mi predikálásunk, hiábavaló a ti hitetek is.” (I. Kor. 15, 14.) Az élet diadalmas megújulásának gondolata átvillan a keleti népek mitológiáján is, különösen ott, ahol a természetimádás lélektana szerint a győzedelmes, mindent éltető nap áll a kultusz centrumában. A napisten a tavaszi napjégyenlőség idején hal meg és támad fel, s a misztikus ceremóniák, melyek megújulásokat jeleztek, — különösen a Mithras kultuszban — nagyon hasonlatosak első látszatra a krisztusi megváltás és megigazulás történésehez. A titokzatos megújulás, mely a tavasz ébredésében, a nap erősödésében, rügyfakasztó, érlelő hatásában nyilvánul meg, eléggé magyarázza ennek a kultusz kialakulását. S még jobban megértjük azt, ha az ember örök vágyódását a jobbulás, szabadulás után, s az általános másvilági, folytatógatos életbe vetett hitet is figyelembe vesszük.

A gyengégségből új erőre támadó nap képlete fenséges analógiát nyújt ahhoz az isteni gondolathoz és törhetetlen életnyilvánuláshoz, mely a krisztusi tanban a megváltó Istenember feltámadásában élénk táru, a mi reménységünket a magunk tul-

peremén. Krisztus hagyta itt, vajha felismernők.

E boldogító békét megtalálom közel a sírnál, a templomok félhomályában, a kulcsokkal hatalmas kőszálon, az egyházban, de a mostani adáz világháborúban alig máshol. Nincs most husvét? ...

Keresem Krisztust a szomorkodó jeruzsálemi asszonyokkal, de hol találom? A harctereken, hol ágyuk torkából, szuronyok hegyéről ezer halál leleselkedik edzett, ifjú életekre, hol milliók gyönyörrel és vitézséggel pusztítják egymást.

Ott van Krisztus, ki érettünk vértét az igazságért s a harci vágytól hevülő szíveknek mutatja, hogy csak az igazságért harcolni érdem, meghalni vértanúság, de ellene küzdve vértani, ölni: bűn és pokol. Érezzük ezt s megértjük husvétunk tanítását.

Agyarkodó ellenségeink megrontották husvétunkat. Igaz ügyért szálltunk harcba; a husvétot, a krisztusi békét, életünket, nemzeti mivoltunkat védjük: mindig Krisztussal, soha ellene. Határig és mértékig ontják fegyvereink a vért és osztják a halált; mihelyt igazaink meg lesznek védve, ellenségeink fenekedései megtörve, azonnal lecsuklik kezünk a puskágyaról, kioltjuk ágyuink kanóciát, térdre eresztjük rohamra edzett lábainkat és imádkozva, győzelmes, békés husvétot ünneplünk.

Kezeinket a kötelesség mozgatja, bátor szíveinket a vallásosság és hazaszeretet hevíti, mert férfias, legkomolyabb cselekvést kíván tőlünk oltár, haza és király.

Krisztus sirjából hallom:

Békesség nektek!

Hogy meg legyen, négy végről kell cudar ellenségeinket acélos ökleinkkel viszszaverni.

Vérem! vérvünk és szenvedünk, ilyen a mi békés husvétunk.

Galícia halmos-völgyes tájait, a Besz-kidek, a kárpáti hágók és szorosok fenyeveit, a Duna és Száva partjait, a francia harcteret, az orosz és szerb föld jó részét: vérünkkel itattuk meg, hogy győzzön az

igazság és béke legyen velünk. Még van puskapor, még van szelet kenyér, még van harcra kész ember és szívből bátorság, lelünkben hit, tehát bírjuk, míg győzünk, míg Krisztussal békénk lesz.

Ne sirjatok árva és özvegyek, ne keseregjetez bánatos anyák, áldozni oltárért és hazáért, mennyei érték.

Jön majd husvét nyitott sírral, glóriás győzelemmel és üdvös békével.

Krisztus győzni fog.

HIVATALOS RÉSZ.

Halálozás. Németh János, szentszéki ülnök, sümegi plébános f. évi március hó 29-én, életének 54-ik, áldozásának 30-ik évében elhunyt. R. i. p.

Ideiglenes administrator. A sümegi plébánia lelki és anyagi ügyeinek ideiglenes vezetésével Somlyai Ambrus oitani káplán bízott meg.

Kulturember.

Irta: Illés-Dezso dr.

A most élő ember, amint az ő tudásának és érzéseinek magaslatairól, vagy mélységeiből, sokszor igazán csak dombjairól, vakandurásairól és mélyedéseiből visszatétekint a multra s azzal megvetését érezeti, magát pedig megkülönbözteti, kiemeli, mint valami tökéletesebbet, magasabb ormon állót, kiválóbbat, a ma embere, amint elragadja őt a dőlvt s önbizalma nagy kitéréseiben ujjongva mutat rá a kultura vívmányaira: kulturembernek nevezi magát.

Ez a kulturember most nagy világesemények homlokterében áll. Először sodródott bele a történelem oltár forgatagába, melyeknek közepette az ő valódi lényét megmutatja.

A kultura és a kulturemség ugyan a legközelebbi évtizedek alatt sűrűn hangoztatott szavak voltak, de értelmüket vajmi kevesen tudták. Szavak, jelszavak voltak, melyek merészen röpöködtek a levegőben, de azok, akik e szavakat használták legelőször nem tudták számot adni azoknak értelméről. Kecsésen röptek el kulturleányok ajkairól, főlényes szatirával ejtettek ki kisvárosi fűszerkereskedők, dörögtek tudósok, akik jól tudják „népszerűsíteni” azt, amit mások műveiből meg nem értve, vagy szándékosan félreértve eisajátítottak, de hogy mi az a kultura, mit kell alatta értenünk s különösen, hogy mi az a kultur-

ember, az legalább a kulturemberek nagy tömege előtt — kutatásaim szerint — meglehetősen homályban maradt. Ez különben, rendes sorsa a jelszavaknak. Kiszóljuk, bombóljuk őket, s legtöbb-ször egy perccel sem szentelünk értelmük kihamozására, pedig csak egy kissé kellene őket boncolás alá venni s azonnal rájőnnék, hogy semmit sem mondanak, vagy legalább is nem azt, amit rajtuk érteni kellene s hogy az emberek lelkében nincsen azoknak határozott értelme.

Fegyelmeztett eszű emberek megállapították ugyan, hogy a kultura folyton él, folyton változó valami, ami folyton él, sohasem kész, mindig lesz és, hogy a kulturember is befejezetlen valami, de bizonyos, hogy a kulturember magát nem ilyennek képzei. Ő magát késznek, befejezettnek, önálló-nak a ma diadalmas alkotásának tartja, a világot sem engedi meg, hogy ő a multnak folytatása s hogy az alakulást utjain minden idővel összefűg, ő azt gondolja, hogy neki joga van magát a multtal szembe állítani s megállapítani, hogy csak ő jutott a kultura birtokába s hogy csak neki van joga kiejteni és magamagára alkalmazni azt a büszke szót: kulturember.

A ma büszke kulturembere azonban egy hirtelen felkeredett szörnyű viharral olyan helyzetbe keveredett, melyben belső lényét ki kell tárnia, azt el nem titkolhatja. Míg a nemzetek békében éltek, a cselszövények finom leple alatt, a tettetés és ászenteskedés ködével el lehetett takarni mind azt a ridegséget, kegyetlenséget, ami a mai ember lelkében él. Az emberek és nemzetek között folyó nagy gazdasági harc a jog leple alatt nyert tisztességes színvetet s annak kényszerre alatt jutott egyensúlyba, az erkölcs és sziv uralmának hanyatlását a hihetetlenül felszaporodott gazdagság feledtette. Amint a kulturnemzetek egymással harcra keveredtek, minden megváltozott.

Egyszerre nyilvánvalóvá lett, hogy a kulturember az emberi történetnek legridegebb, legkeményebb, legvérengzőbb típusa — kétségtelen lett, hogy a mai „kultur”-népek mérhetetlen gazdagságuknál, pénzügyi és technikai felkészültségükkel, állami szerveztségükkel fogva a háborúnak olyan méreteit valószínűsítették meg, melyekhez képest a mult háborúi gyerekkjátékok. A mai háboru összes eszközei és körülményei a tömeggyilkolás gondolatát szolgálják és azt minél tökéletesebben kívánják megvalósítani. A világtörténelemben nem volt még rá példa, hogy olyan rengeteg embert vittek volna harctérre. Tíz-husz millió ember áll fegyverben, tíz-husz millió ember vár lekasabolásra.

Megvannak az eszközök is, hogy a tömeggyilkolás mentül jobban sikerüljön. Az ismétlő fegyverek, a gépfegyverek, a nagykaliberű ágyuk, a szuper dreadnaughtok, buvárhajók s a technika-

világi életére vonatkozólag isteni szankcióval látja el. Igaz, hogy a Mithras-kultusz a kezdődő keresztény Egyháznak sok aggodalmat okozott hasonlatosságaiával, mégis egyuttal tagadhatatlan tény az is, hogy a római hadseregnél és a császári házban épen ez a titokzatos vallás egyengette a kereszténység útját.

A megújulást a klasszikus művészet a négy évszázad ábrázolásaiban tárja elének, mely szimboliztikus felfogás a katakombák falain, s a vésett sírládákban a keresztény érában is sokszor szerepel. (A keleti kultuszok feltámadást jelző képein a Nilus-kulcs vagy a Nap-kerék jelzi az élet erejét).

Az őskeresztény művészet allegorikus, szimbolikus felfogása, melyet a bálványozás veszedelme eléggé megokol, az Istenember hisztorikus megjelenítését teljesen kizárja a művészet tárgykeréből. Lázár feltámasztásánál, a világitélet jeleneteinél, a csodatételekben, a jó pásztor ábrázolásokon erőteljes, fiatal alakban, bajusz és szakál nélkül látjuk a Megváltót. A szenvedés történetéből a katakombák falmezőin egyetlen jelenetet sem látunk. Legalább is hisztorikus felfogásban nem. Főként a minden emulási gondolatot gondosan kerülő latin halott-kultusz okolja azt meg. Annál több természetesen a feltámadást, s az örök életet jelző és jellemző szimbolium és vonatkozás. Legkedvesebb képek a Jónás-jelenetek, Dániel az oroszlan-barlangban, három ifju a tűzes kemencében. Derűs, tavaszi életet lehelnek a rózsá-girlandok, s az örök élet szimboliumai: a pávák, a kenyér, a hal.

Az Ur feltámadását halottaiból az első három században szimbolium sem jelzi közvetlenül. A Jónás-képeknél ugyan erősen kísért a gondolat, hogy bennük a feltámadás típusát keressük, hisz az Üdvözítő maga vonatkoztatta ezt a jelet feltámadására, az ilyen következtetések tarthatatlanságát mégis eléggé megokolja a képek belső szerkezete épen úgy, mint az enyhülésért (refrigerium) eső jmadásgokba való kapcsolódása.

A Konstantin biztosította szabadság, a keresztény gondolat diadalmas befoglalása, a christologikus eretnkségek elleni küzdelem, s talán legnagyobb mértékben a sz. kereszt feltalálása Krisztus életének és halálának hisztorikus felfogását a homáliában és a művészetben is drámai elevenséggel domborította ki.

A sírládák domborműveiben legelőbb, majd a templomok falképein is meglevnednek a passió jelenetei, s a kereszt, az élet fája kezdetben a labarum ágaiba burkolva, később drágakövekkel ékesen a kereszténység büszke jelvénye.

A labarum, a Krisztus név két, első betűje (görög jegyekkel X P) kezdettől fogva a keresztien győzedelmeskedő Krisztust jelentette, Krisztus örökéletét a melléje helyezett két betű, a görög abc első és utolsó betűje eléggé hangsúlyozza. (A keresztben a Megfeszítettet, s különösen halva csak a kezdődő középkor ábrázolta).

A feltámadás első ábrázolásaiban is a megkoszorozott labarum jelképezi az Üdvözítőt. A lateráni muzeumban látható egy sírláda (IV. század

végéről), melyen a passió-jelenetek közepette latin kereszt felett az égi koronával ékes Krisztus-monogram tünik fel. A kereszt lábánál két katona, egyik éberen tekint fel, a másik mélyen alszik. Hogy ez az ábrázolás tipikus volt, bizonyítjuk egyéb, Itálián kívül is talált egyező domborművek. Egy VI. századból származó olajedényen a sírbolt látható az anyallal és a sírhoz siető asszonyokkal, egy milánói sírládnál látható a jelenet, amint Tamás Krisztus oldalását érinti.

A görög művészet a feltámadás pillanatának ábrázolását sokáig a pokol tornácába való leszállással helyettesítette, s inkább a feltámadás utáni jeleneteket hangsúlyozta, melyek Krisztus feltámadásához meggyőző bizonyítékokat szolgáltatnak.

A római sz. Pál templom régi bronzkapuján (XI. század), a beneventói kapun, az eufántcsont táblákon Krisztus kereszttel kezében száll alá a poklokra, s a szétört kapukon át kivezeti a fogvartartott lelkeket. A halál és pokol uralmának megsemmisítése ilyenformán együttesen jelenik meg ezeken a képeken. A művész, illetve művészeti felfogás szándékát félreérthetetlenül magyarázza a felirat: „feltámadás”. Az apokrif evangelium alapján kifejlesztett jelenetet a nyugati művészet is átvette, de a halál és feltámadás közé ékelve visszaadta neki eredeti jelentőségét: az osszülők lelkének kiszabadítására redukálta. A sátn oszlophoz kötve, vagy Jézus lábai alatt leigázva látható.

A feltámadásnak magának drámai elevenséggel való megjelenítése a XIII. század előtt

nak egyéb vívmányai, mind arra vannak teremtve, hogy minél rövidebb idő alatt, minél sikeresebben, minél nagyobb tömeget az embereknek gyilkolják le. A 42 centiméteres kaliberű ágyúnak egy lövedéke ezeket tép össze cafatokká, taszit az örületbe. Az ostromágyuk a művészet büszkeségeit teszik romhalmazzá, ezerre és ezerre megy a száma azoknak a faluknak és városoknak, melyek elpusztulnak és melyekben kő kövön nem marad. Milliárdok lesznek semmivé.

Milliókra fog menni az elesettek, az özvegyek és árvak száma s a gyászruhák és gyászfátyolok egy óriási lepelle fognak összeolvadni, mely egész országokat a szivettépő bánat fekete ruhájával fogja behorintani.

Milyen komikusan szelid tusakodások voltak ehhez képest a múlt idők háborúi, melyeket a kulturberek felhánytorgattak.

A háború gazdasági *tendenciája* sem nyilvánult meg sohasem ridegebben, mint a kulturberek most dúló háborújában. Tudjuk, hogy Angliának nagy szerepe volt a háború okozásában. Tudjuk azt is, hogy Anglia óriási vagyonát, előtünk, különösen magyarok előtt elképzeltetlen nagy jövedelmét egymilliónál alig több ember tartja hatalmában, illetve élvezi. Nem Anglia alattvalóinak általános jóléte, hanem ennek az egy-milliónyi embernek legridegebb *üzleti* érdeke nagy szerepet játszik abban, hogy a háború kitörésére ható okok felülkerelkedtek.

Angliát — mely büszkén vallja magát, kulturnemzetnek — az a dicsőség is, hogy belevitte a háborúba a kiéhezetest gondolatát. Kimondta tehát, egy kulturnép, hogy a modern háború megengeidit eszközei közé tartozik egész nemzeteknek, öregeknek, gyermekeknek százmilliót meghaladó emberömegnek kiéhezetest úján való elpusztítása.

Üzleti érdek, mely minden érdek között a legkönnyörtelenebb, a világtörténelen folyamán még soha kegyetlenebbül nem tört az ő profitjának biztosítására és a konkurrens letörésére.

Ha a nemzetek háborúja mellett figyeljük a harcban álló egyes nemzeteket is és látjuk, hogy ebben az általános felfordulásban is milyen éber a meggazdagodni vágyó ember öntudata, milyen mérhetetlen és minden más érzés felett uralkodó most is a meggazdagodás vágya; akkor előtünk áll a kulturrember valódi képe, nem mint amilyennek ő magát képzei s amilyennek udvari festőjével magát megfestette, hanem amilyen valóban, előtünk áll, öntelten, eszménye vesztetten, hazát nem ismerően, úgy amint mindent tagad, ami neki megfogható hasznot nem nyújt, tagadja ami megfoghatatlan és láthatatlan s nem ismer mást, mint a maga fagyasztóan rideg önérdékét.

Végtelen fájdalom fogja el lelkünket, midőn

mindezek eszünkbe jutnak éppen Annak ünnepén, aki szelidséget, szeretetet hirdetett nekünk szóval és tettel, aki tele marokkal szórta közénk az erkölcsi és szívbéli értékek igazi javait s egy szeptől-telen élet után a keresztfán meghalván, halottaiból mocsoktalanul, fehéren — feltámadott.

Husvét ünnepén.

Irta: Szántó László.

A győzelmi zsolozsma harci zajba vegyül, a feltámadás diadalmos lobogója, a csatazászlók erdejéből emelkedik szemekink elé, szent hitünk győzelmes, hazánk küzdelme napjaiban megosztott lélekkel ünnepe-lünk. Hiába is erőlködnénk, hogy lelkünket megszabadítsuk a háborus gondolatoktól, melyek fogva tartják azt hétköznapon csak úgy, mint a legszentebb ünnep. Lehetetlen most ezektől megszabadulnunk. Az Az Isten háza, a tudományok és művészetek csarnokai háborus imákat, sóhajokat, gondolatokat, megnyilatkozásokat visszhangoznak; a piac, az utca háborus tevékenységtől nyüzsgő; az ipar és kereskedelem mintha kizárólag ezt szolgálná, vagy ettől pangana; a társadalmi tevékenységet majdnem teljesen lefoglalja; beszélgetésünket átfonja, gondolatainkat uralja, szórakozásainkat korlátozza, mindennapi kenyerünket átalakítja, odahajlik még nyugovó vánkosunkra is, hogy álmainkat is átszójje, az ő képeivel.

Nem természetes-e, ha az emberi léleknek legfenségesebb érzelmei, melyek a vallás igazságainak ünnepein törnek elő — ha ezek sem tudnak megszabadulni a háborus vonatkozástól? Hiszen a karácsony örömeit is áthelyeztük a csatamezőre, ott állítottuk fel a karácsonyfát, oda küldöttük a kis Jézus ajándékait, s imádságos lelkünk is odaszállt a hazáért szenvedő, küzdő faink táborába.

Most a husvétet, a feltámadást ünnepe-ljük, a Megváltó szenvedésének, halálának emlékezete után. Szenvedés, halál, feltámadás! Nem ez-e a háború? A szenvedések egész tengere, a halálnak kegyetlen tobzódása, a feltámadásnak, a győzelmes békének reménye.

És volt-e valaha bőjt a világon, melynek komolyságát több szenvedés, bőségesebb könyhullatás, mélysegebb fájdalom szentelte meg, mint a mai nappal véget ért bőjti időszakot? Vőit-e valaha nagypéntek, melyen a halálnak szárnyai sötétebb árnyékkal borították volna a Megváltó halálát sirató lelkeket, mint a tegnapelőttin? És volt-e valaha husvét, melynek piros tojása annyi vértől ázott volna, mint a mai napé, és volt-e husvét, melyen víz helyett vérrrel — és mennyi vérrrel! — öntözik egymást — nem az emberek, hanem a nemzetek?

Feltámadásnak szent ünnepe, Husvét, megremeg a lelkünk, amidőn köszöntünk. Nem a megpróbáltatások nagysága, nem a kiontott vér özone, nem szenvedések fájdalma remegteti meg lelkünket, hanem a békének, a diadalnak reménye. Mert te a diadalnak ünnepe vagy. Arra tanítasz bennünket, hogy a szenvedés, a halál a földi élethez tartozik, hogy ez elkerülhetetlen, de utána jön a feltámadás, a győzelem, a béke. És ha a feltámadás öröme arányban áll a szenvedések nagyságával, a halál rettenetes tömegével — óh akkor minő ünnep virrad majd ránk a béke hajnalán.

Hívó lelkének szent ünnepe, vigasztalásod Allelujája itt szong már közöttünk, s mi meghalljuk, megértjük a harci zaj közepette is; diadalmos zászlók lobbogását könyvtől, reménytől csillogó szemekkel nézzük. Mi hiszünk, mi bizunk tanításod igazságában, mely megihletti lelkünket, bár tudjuk, hogy nemzetünk husvétja még késik. A magyar nép még a szenvedések útján jár, a halál uralma alatt sóhajtozik. Határainkon ádáz ellenség ostromolja védekező sorainkat, a határokon belül kufár lelkek kapzsisága, hazaáruló özése kiált bosszuért... Még nem teljes a halál... Majd csak ezután a feltámadás!

Addig szenvedünk, küzdünk és bizva bizunk, hogy egykor majd felhangzik a győzedelmi ének a magyar nép ajakán. Külső és belső ellenségeink letipor, megbüntetett sorai felett kibomlik a győzelem piros zász-

nem képezte a művészet tárgyát. A középkori skolasztika, s még inkább a misztika az utolsó dolgok tanulmányozásába mélyedtet s ezáltal a képzőművészeteknek is óriási lendületet adott. A román művészet korában a tan és ábrázolás szorosan egymásba fűződve haladnak. A materiális meglevenétek sok analógiát váltott ki, a tannak kifinomítása, lehellesterü csipkerendszerbe való fejlesztése viszont a művészetnek a motívumok bőséges tárházát nyitotta meg. A középkor embereit az utolsó ítélet, s ennek első nagy ténye a test feltámadása élénken foglalkoztatta. Én ennek tulajdonítom, hogy ugyanakkor, mikor a portálék felett a nyitott sirboltokból felkelő ember az ítéletre siet, az ítéző Bíró feltámadása is feltűnik a plasztikában és képen egyaránt.

A „Speculum humane salvationis”, (üdvösség képe), a „Szegények bibliái” rendszerükben Jézus élettörténetéhez kapcsolják az üdvösség, megigazulás tényeit. Ez a tanító művészet a feltámadt Krisztust kezében győzedelmes kereszt zászlójával abban a pillanatban ábrázolja, mikor egyik lábával kilép a sirboltból. Mellette rendszerint egy álvó, s egy éber katona látható. Mint ó-szövetségi típusok Sámson (aki Oaza város kapuit vállain viszi és Jónás (aki a hal gyomrából elevenen kerül a szárazra) szerepelnek. Nagy szerep jut ezekben a művekben természetesen a többi, a feltámadást követő jelenetek is. Az asszonyok a sirhoz jönnek; Krisztus megjelenik Mária Magdolnának; Krisztus megjelenik az egybegyűlt apostoloknak; sebeinek

felfedezése által Tamás hitetlenségét méggyógyítja. (A görög művészet utóbbi két jelenetét összevonva a feltámadás bizonyítékát ebben a képen adja).

A Quattrocento művészetében Krisztus a sir felett lebeg, mozdulatlan fenséges nyugalom ömlik el. Az örök is aluszak. A reneszánsz azután drámai elevenséget visz az ábrázolásba. Raffael gobelinjén szinte érezhető a követ könnyedén elhengerítő mozdulat, s az a diadalmos élet, mely a sirjából kikelt Megváltót körülsgározza. Krisztus alakján megkapó szépség, átszellemültség ömlik el. Az Ur testtartásában, mozdulatában megdicsőült testének könnyedsége, az eleven-piros sebhelyekben a feltámadt test realitása a fenséget megillető hódolat érzelmére hangol. A kép mozgalmasságába a vonaltechnikával éppen úgy, mint a megvilágítás mesteri megoldásával harmónikusán simulnak bele a megriadt és elkápráztatott örök. A reneszánsznak, — hisz a megújulás volt a jelszava, — kedvenc témája marad mindvégig a feltámadás és csaknem mindig párhuzamosan vele látjuk a lélektani mélységekben, finomságokban soha eléggé ki nem aknázható Noéi me tangere jelenetet: a feltámadt Jézus találkozását Magdolnával. Mintha az újra feltámadt nagystilű, szép-en örvendő reneszánsz ember saját énjét kívánta volna adni ebben a képen.

Michelangelo siktusi világitéletén a Bíró alakjában, (melyet Apolló eszményi szépségébe öltöztet) a feltámadt Krisztust akarta jellemezni, amit a kép felett elhelyezett Jónás-kompozíció szimbolizál.

A barokk művészet a maga tulhajtott érzélgőségével, formakultuszával a feltámadás képeit is túlságosan a földre vonta, s előkészítette az utat a Renan evangélium alapján induló ábrázolásokhoz, melyeket a „verista” irányzat a Verescagin képek bántó realizmusáig (?) fejlesztett. A szomorú témákat cinizmusig vakmerő borzalmas-sággal feldolgozó mester a feltámadás k. képében egy földalatti rejtekből fanatikusan óvatossággal előbujó, tébolyodott különcöt ábrázol.

A legfrivolabb ember is megborzad az ilyen fajta felfogás láttán.

A feltámadás gondolata tisztán esztétikai szempontból is megújulást, szépülést jelent, — a tavási rilygibontó nap diadalmos képületébe kapcsolódik.

A mi reménységünk, a mi szenvedéseink keresztútján is pusztíthatatlanul élő bizodalunk a romlás felett diadalmos Jóban, isteni biztosítékot nyert Krisztus feltámadásában. Ezt akarjuk mi látni, ezt szeretjük mi érezni a természet megújulásában s az evangéliumban; s ezt keressük a művészetben: a feltámadás szimbolumaiban és történelmi ábrázolásaiban.

GONDOLATOK.

Az élet vesztesége nem abban van, hogy mulandó, hanem abban, hogy nagy részét könnyelműen elmulasztjuk.

Némely emberek mindent sötét színben látnak, mivel saját lelkük mindenre árnyékot vet.

lója a béke jelmével, s a remény zöldjével, s e szent jelvény körül egy megszenvedett, hősiösen küzdött nép éneklő szent lelkesedéssel: Hála legyen az Istennek, Alleluja!

Fémet a hadseregnek. A hadsegélyző bizottság tekintettel arra, hogy ellenségeink a hadi célokra szükséges nyers anyagok behozatalát meggátolják, felhívást intéz a közönséghez, hogy — a vas és acél kivételével — minden birtokában lévő és nélkülözhető házi-, konyha- és egyéb fémtárgyakat, nevezetesen: sütőket, lábasokat, fazekakat, tartányokat, merő- és más kanalakat, szűrőket, korsókat, kannákat, katlanokat, mozsarakat, mosós és mosdóedényeket, poharakat, csészéket, sulyokat, szittákat, vödöröket, kádákat, csöveket, jég- és virágtartókat, lakatokat, kulcsokat, kilincseket, ablakredőnyöket, hamutartókat, bográcsokat, diszszégeket, butordiszetteket, szegeket, játékokat, lámpákat, disztárgyakat, stanniolt, üveg- és pipakupakokat, ón- és ólomtartányokat, és mindezeknek törmelékzeit, vagyis mindazokat a tárgyakat, amelyek kizárólag vörösréz, sárgaréz, bronz, nikkel, és és ólomból vagy ezen fémek felhasználásával készültek, már most gyűjtsék össze, hogy azokat a — jelzett célra a későbbben megfelelően gyűjtőhelyekre a közrebocsátandó irányú felhívás után — haladéktalanul és díjtalanul beszolgáltatathassa. A hadvezetőség a begyűlendő fémeket a becslés ötven százalékaiban megfizeti és ezt az összeget az Országos Hadsegélyző Bizottság rendelkezésre fogja bocsátani.

Vörös-Kereszt egylet közgyűlése.

A veszprémi Vörös-Kereszt fiókegylet *Hunkár* Dénes főispán elnöklésével március hó 27-én tartotta évi rendes közgyűlését. Elnök az ülést megnyitván, szép szavakkal emlékezett meg öv. *Véghely* Dezsőnéről, ki az egyletnek sok éven át elnököje volt, méltatta az egylet életében kifejtett buzgó és sikeres működését és kifejezésre juttatta azon őszinte fájdalmat, melyet elhalálása okozott. Erdemei, emléke és az egylet részvéte jegyzőkönyvileg megörökítették. Dr. *Fritse* József titkár előterjesztette évi jelentését. A kitört világháboru nem találta készületlenül az egyletet. Az egylet három önkéntes betegápolónői tanfolyamot nyitott meg, melyeknek eredményeként 80 kiképzett és levizsgázott ápolónő várta a sebesültek érkezését. Az ápolónők kiképzéséért a közgyűlés dr. *Csolnoky* Ferenc, dr. *Sándorfi* Miksa, dr. *Cseresznyés* József, dr. *Réthy* Ede és dr. *Pillits* Pál orvosoknak köszönetet szavazott. De köszönetet szavazott a tanítványoknak is, kik közül legtöbben a háboru kezdete óta lankadatlan kitartással, fáradhatatlan buzgalommal, odaadó lelkesedéssel, kiváló szakértelemmel és pontos kötelességtudással végzik nehéz feladatukat.

Az egylet feladatahoz híven a háboruban megsebesült vagy megbetegedett harcokos gyógyítására és ápolására vonatkozó állami gondozás kiegészítésére és a katonai gondozáson túlmenő segítség nyújtására törekedett. A kórházakban kezelt sebesültek részére 100 inget, 100 alsónadrágot, 100 vánkoscihát, 24 törülközöt és 500 zsebkendőt adományozott. Ezen fehérművek beszerzését és kiszállítását öv. *Fritse* Józsefné, *Patzl* Jenőné, *Csolnoky* Ferencné, *Kerényi* Andorné, *Politzer* Miksáné és *Véghely* Kálmáné urnók végezték. Az elkészítéshez részben a költségek viselése által hozzájárult öv. *Rhédey* Ferencné, *Patzl* Jenőné, *Wilddauer* Kálmáné, *Rada* Józsefné, öv. *Boda* Istvánné, *Csolnoky* Ferencné, öv. *Fritse* Józsefné, *Véghely* Kálmáné, *Kerényi* Andorné, *Kocsuba* Emilné, *Kertész* Beláné, *Biró* Erzsébet, *Mészáros* Mihályné, *Altnér* Gyuláné, *Papp* Juliska, *Recsni* Józsefné, *Koch* N.-né, *Horváth* N.-né és *Lörincz* Pepi.

A városi kórház által beszerzett Röntgenkészülék költségeihez az egylet 300 koronával járult hozzá. Beszerzett a csapatkórház részére 10 légpárnát, azonkívül betegszoba felszerelési tárgyakat, úgy mint szék, pohár, köpcsesze, genyesze, papucs stb. Felgyógyult katonák részére bakancsokat vett.

Elismeréssel és köszönettel emlékezett meg a titkár jelentésében azon nagylelkű adományokról, melyek úgy pénzben, mint a kórház megfelelő felszereléséhez szükséges tárgyakban: vánkoscihák, fehérművek stb. valamint élelmiszerek tekintetében egy egyesek részéről, mint a községekben rendezett gyűjtés eredményeként részben az együlethez, részben a kórházakhoz befordítotték és annak idején hírlapiilag nyugtáztattak.

A sebesültek érkezésénél az egylet mindig képviseltette magát és amennyiben átutazó sebesülteknek elmelezése vált szükségessé, arról mindig megfelelően gondoskodott.

A városi kórházban elhelyezett sebesült katonák gondozásának és elmelezésének ellenőrzését *Kerényi* Andorné, öv. *Fritse* Józsefné, *Sándorfi* Miksáné, *Horváth* Erzsébet, *Politzer* Miksáné és *Foghty* Miklósné urnók végezték. Tapasztalatok szerint a betegek úgy ágy- és ruhanemű, mint elmelezés tekintetében teljesen megfelelően vannak ellátva.

A sebesült és beteg katonák karácsonyának rendezésében az egylet is közreműködött, annak költségeihez 100 koronával hozzájárult.

Politzer Miksáné, *Nay* Jakabné és *Véghely* Kálmáné urnók buzgó tevékenységének köszönhető, hogy az egylet tagjainak száma 91-ről 286-ra emelkedett. *Politzer* Miksáné urnó egymaga 150 új tagot szerzett.

Az egyletvezetést tudakozódások, megkeresések pontosan elintéztettek.

A központ részéről *Sarlay* László vöröskereszt-egyesületi megbízott látogatta meg a városi kórházat és a tapasztaltak felett legteljesebb megelégedésnek adott kifejezést.

A közgyűlés a titkár jelentését tudomásul vette és működéséért köszönetet szavazott.

Ezután *Gyurkovich* József pénztárnok előterjesztette számadását, mely megvizsgáltatván, helyesnek találtatott. Pénztárnok utasítottat, hogy a központnak a tagdíjakból járó hányad címén 246 K 25 f.-t megküldjön. Az egylet vagyona az elmúlt évben, dacára annak, hogy 1800 koronát meghaladó kiadása volt, mégis 4600 K-val szaporodott. Azon választmányi tagok, kiknek megbízatása lezart, újból megválasztattak.

Elhatározta a közgyűlés, hogy ismét rendez betegápolónői tanfolyamot. A tanítást dr. *Altstock* Ármint tartalékkórházi, főorvos vállalta magára.

Megszavaztatott végül a sebesültek részére 20 drb mankó, 40 drb bot, 1 drb műszem, 24 paplanhuzat, 1000 drb zsebkendő, 500 pár harisnya, 100 pohár, 36 törülköző és 20 lepedő. A fehérművek beszerzésére a közgyűlés öv. *Fritse* Józsefné urnót kérte fel.

A kereskedői becsület védelme. Székesfehérvári kereskedők társulata megvető gesztussal fordított hátat azoknak a posztót, bakancsot s más egyéb hamisító kereskedőknek, akik a magyar kereskedelmi hírnevét gyalázatos üzelmekkel beszenyezték. Szinte megéreztek, hogy ez a sok szenny előbb-utóbb azoknak a becsületére is árnyat vet, akik ezt a drága kincsét eddigelé mocsoktalanul megőrizték. A székesfehérvári kereskedők társulat megalkotta a gaszagt s cselekedni fog. Törvényt követel a tisztességes kereskedelem s a becsületes kereskedők védelmére. Törvényt, amely kiküszöböl az értékesek közül az ajást, a megmélyezőt. Memoradumokkal, amelyet *Karl* Istvan ott lakó tekintélyes kereskedő készített, országos mozgalmat indítanak. A memorandum elítéli a hadicsalások becstelenségeit, akik a csataterén küzdő s az itthon maradt, hazafias akcióban résztvevő tisztet, jólelkű kereskedők testületjére ily csunya árnyat vetnek. „Ezek a szomorú jelenségek — mondja a memorandum szövege — ébber kiállanak. Itt az ideje, hogy a magyar kereskedővilág végre talpra álljon a kereskedői becsület mellett s fegyvert fogjon a tisztességtelen verseny ellen. A kereskedői nyereszkesedés tulkapása sem sülyedhet ennyire, a tisztességtelen verseny sem aljasodhatik ennyire; itt már nem kereskedelemről és kereskedőkről van szó, hanem szervezett tolvajbandáról s csalókról. Ezek már nem kereskedők, hanem szélhámosok, az állam zsebrájkjai, a katonaság utonállói.

Aki lop, vagy csal; aki a kereskedői munkakodást hiványul lealacsonyítja; az aljas szedelgő, az ne viselje azt a foglalkozási nevet, amelyet mi viselünk, az ne maradjon kereskedő. Az ügyvédet, ha elkövet valami bűnt, főfüggesztik az ügyvédi gyakorlatról. Az okleveles ember ha bűnt követ el, elveszt oklevelét, s ha ma Kereskedelmi Kamarák mellett nem tudunk Kereskedői Kamarákat felállítani, akkor törekedjünk arra, hogy a törvényhozás rövid idő alatt törvényt hozzon, amelyik kimondja, hogy olyan kereskedő, avagy iparos, kit jogérvényes ítélettel csalás vagy lopás miatt elítéltek, a kereskedelem vagy ipar gyakorlatától is tiltassák el egy időre vagy örökre.

A memorandumot megküldik a budapesti keresk. kamarának, a kereskedők orsz. egyesületének s a testvértársulatoknak is.

Nemzetek nagyhete.

írta dr. Pályi József.

Az egész keresztény világ évről-évre megújítja a nagyhét emlékezetét; végig kíséri jámbor lelkülettel Mesterét a szenvedések királyi útján, hogy abból erőt merítsen a saját keresztútjára. Nemcsak úgy emlékezünk vissza az Üdvözítő megváltó szenvedésére, mint egyszer megtörtént történeti eseményre, mely fordulópontot képez az emberiség történetében, hanem mint oly dolagra, mely azóta folytatódik, titokzatos — valóságos módon folyton megújul egyesek és népek életében. A Megváltó egyházában, titokzatos testében, folytatja életét a földön a világ végéig, folytatja egyesekben és népekben megváltó működését. Az egyszeri megváltással nem szűnt meg a bűn következményeivel együtt, azért a megváltás művének folytonosnak kell lenni, hogy az emberek a megváltás gyümölcseiben részesüljenek, legyőzzék önmagokban a bűnt és halált és új életre támadjanak. Szenvedés és kereszt volt a világ megváltásának eszköze, azért szenvedés és kereszt a megváltás és új életre támadás törvénye egyesekre és nemzetekre nézve is. Azért tekintünk ma is oly bensőségesen Krisztus megváltó útjára, mert tudjuk és érezzük, hogy az a mi utunk is; mutatja, hogyan kell járnunk az élet útját, hogy igazi életet éljünk és az élet céljához eljussunk.

Egyesek és népek életében megújul a nagyhét! Mindenki életében vannak ilyen nagyhetek, mikor ránehezedik a megpróbáltatás és szenvedések keresztje, mikor roskadozik terhe alatt, mikor sötétség veszi körül és nincs a világon egy reménysugár, mely bevilágítana ebbe a sötétségbe, nem látszik szilárd pont, melyhez hozzákötthesse reményességének horgonyát. Az Üdvözítő halálakor is sötétségbe borult a mindenség és megrázkódott a föld, mintha a halálnak kínjait érezné. De mióta az Üdvözítő feltűzte keresztjét a kálvária hegyére, azóta a hívők szívében nem állhat be a reménytelenség teljes éjszakája, a kereszt hitének sugara bevilágít a sötétségbe és elűzi a kétségbeesést. Arra tanít a kereszt, hogy szenvedés vezet az élethez, annak igazi örömeihez. Ez ad erőt és kitartást a megpróbáltatásban.

A szenvedés nagy törvénye uralkodik a népek életében is! A modern kultúra és tudomány azt ígérte az embereknek, hogy Krisztus nélkül, sőt ellenére megváltja őket a lét szenvedéseitől, hogy a haladás és felvilágosodottság paradicsomot varázsol erre a földre és akkor az ember könnyen lemond majd arról, hogy egy tulvilágon keresse kirihthatatlan boldogságvágyának kielégítését. Földi megváltás kereszt és tulvilág nélkül. Ez volt a jelszó, mely oly sokakat elkábított. Akik azonban mélyebben néztek a világ lelkületébe, azok látták és felismerték, hogy a modern kultúra ígérteit beváltani nem képes.

Teremtett ugyan sok eszközt, melyek az élet kényelmét szolgálták, hirdette és nyújtotta az élet örömeit, az élvezetek alkalmait megsokszorozta és azokat finomította és az emberiség jórésze úgy érezte magát mint az alkohol élvezetétől elkábult ember, ki elfeledve életének bajait hamis rózsaszinben lát mindent és boldognak hazudja magát. A mámor azonban hamar elroppen és utána még fájjobban hurcolja az élet terhét. Hányan voltak, akik ezt a terhet elviselhetetlennek tartották és eldobták maguktól az élet csa-

lőka örömeivel magát az életet is! A kultura finomította az embereket, de evvel érzékenyebbé tette őket a lét szenvedései iránt is; a rohanó haladás és előretörtetés az emberek vállára egy csomó terhet, kint és fájdalmat rakott, melyeket azelőtt nem ismertek. A világ a haladással csak boldogtalanabb lett; sokkal kevesebb igazi életöröme volt, mint annak az egyszerű régi kornak, mely a mai kultura vívmányait még nem ismerte.

De így kell-e ennek lenni? Igaza van-e azoknak, kik azt mondják, hogy a haladással a lét kinjai végül elviselhetetlenné lesznek és csak a megsemmisülés válhatja meg az emberiséget a boldogtalanlásból? Lehet-e az az élet törvénye, melynek mérges gyümölcse az élet tagadása: a halál! A földi élet szélesebb kibontakozásának útja a halálra vezetne szükségkép? Ez az emberiség legerősebb ösztönének tagadása és arra a vallomásra vezet, hogy az életnek nincsen célja, tartalma hamis és egyedüli vizsgálás a megsemmisülés sötét nirvánája. Vigasztalan világnézet, mely lidércként ráfeküdt az emberiségre és megfojtással fenyegette!

Copée, híres francia író »Meváltó szenvedés« c. művében leírja, hogyan lett a szenvedés rá nézve megváltás, hogyan vezette vissza a hosszas betegség keresztje gyermekkorra hitéhez, mely iránt már egészen közömbössé lett és adott életének új tartalmat és igazi mély örömöket. A szenvedés nagyhete a husvétii allelujás örömsugarát gyújtotta föl benne!

Azért van szükség a népek életében is a szenvedés nagyhetére. S most ugyancsak járják a kálvária útját. A világháború a nemzetek keresztjét! A háború borzalmai, terhei, fájdalmai, vérkönyvei a népek keresztje, melyet Isten vállaira rakott, melyet bár görnyedve és sóhajtván, föl kell vinniök a kálvária kopasz, örömtelen hegyére, ha nem akarnak elpusztulni, hanem új, erőteljesebb életre föltámadni. Keresztje mindegyiknek van, de nem mindegyik keresztje lesz a dicsőség szimboluma. Krisztus mellett a latrok is hurcolták saját keresztjüket, de az a gyalázat fája volt. A kereszt és halál csak úgy lesz a dicsőséges élet forrása, ha a nemzet azt Krisztus lelkületével hordozza. Csak arra a népre lesz ez a nagyhét »megváltó szenvedés«, melyik tűzben megtisztul, megtalálja nemesebb én-jét, ha ez fölírzza a vallás iránt közömbös lelkületét és megtalálja ismét őseinek Istenét. Ha ez meg lesz, akkor legyen az a nemzet győző vagy legyőzött, a halálnak nem lesz hatalma rajta és ha sirba zárják is, kitor belőle ismét és eget, új életet kér.

S mit tesz Krisztus lelkületével hordani a keresztet? A krisztusi lelkület a keresztben először a bűn büntetését látja. Krisztus keresztje a bűn keresztje. A világ bűnei neheztedtek rája, ezért volt olyan súlyos, ezért roskadt le annyiszor alatta. A háború keresztje is a bűnök büntetése. A világháború okát kereshetjük és megtalálhatjuk a népek önzésében, kapzsiságában, gyűlöletében és más tényezőkben, de végeredményben a háború a bűn következménye. A nemzetek nagy Apostola szerint a bűn következtében jött a halál minden kísértével a világra. A háború közvetlen oka is a bűnre mutatnak, arra, hogy a krisztusi szeretet és igazság nem uralkodik a népek között. A bűn büntetése pedig a szenvedés és halál. S ki meri azt állítani, hogy bűn nélkül van és nem szolgált rá a büntetésre? Melyik

nemzet az, melyik nem vétkezett Krisztus törvényei ellen, melyik mindenben hiven teljesítette az igazságosság és szeretet nagy parancsát? És a nemzet bűnében részes annak minden egyes tagja és az igazságosság kivánja, hogy a bűnhődésből is kivegye részét. Azért nemcsak egyesek, hanem népek imája is az, mely templomainkban a nagyhét utolsó napjaiban oly megrendítő módon fölhangzik: »Könyörülj rajtam Isten! a te nagy irgalmasságod szerint és könyörületed sokasága szerint töröld el gonoszságomat. Mert elismerem gonoszságomat és bűnöm előtted vagyok mindenkoron. Egyedül neked vétettem és gonoszt előttem cselekedtem.« (Miserere; 50 Zsolt.)

A büntetést azonban nem rabszolga lélekkel kell elviselni, melyik csak korbácsot lát és fogcsikorgatva érzi annak csapásait. Isten a büntetést nemcsak a büntetésért akarja. Az a kéz, mely bennünket sujt, a szerető Atya keze, ki a fájdalommal gyógyítani akar, aki egyszülött fiát ugyan a kinteljes halálra szánta, de csak azért, hogy abból dicsőséges élet fakadjon az ő és az emberiség számára. A halál az élet csirája! A nemzet legjobbainak halálából, kiontott véréből a nemzet új élete támad. Sokaknak meg kell halni a nemzet iránti szeretetből, hogy a nemzet fönmaradjon és tovább éljen. A modern kor vallásellenes eszméi és fölfogása mint kóros anyag befészkelte magát a népek szervezetébe, az államalkotó és föntartó erőket aláásta és meggyöngítette, lázas betegséggel gyötörte a nemzetek testét. Mi lett volna a népekből, ha az élvezetvágy teljesen hatalmába keríti a nemzetek zömét, ha még jobban elhatalmasodik az a fölfogás, hogy az önzés, melynek nincsen erkölcsé, a cselekedetek jogos rugója, ha megszaporodnak és uralomra jutnak Nietzsche »Übermenschjei«, kik más emberekből és mindenben csak eszközt látnak saját önös céljaikra, kik az élet föladatát csak abban találják, hogy az ember magát, minden tehetségét és erejét »kiélje«, mindenben csak élvezetet keressen és ezért föláldozza mások boldogságát, erkölcsét és mindenét? Mindenki harca mindenki ellen, az őssálat erkölcsstana, ez volt sokaknak ideálja. A világháború a modern kor betegségének krízise és ha a nemzet szervezete még elég erős, lefogja győzni ezeket a szellemi bacillusokat vagy pedig belepusztul. S nem látjuk-e, hogy a magyar nemzet életöztöne is hogyan támadt föl és hogyan fordult el azon eszméktől, melyeknek profétái az élet rőzsáit kínálták, melyek alatt azonban a halál mérges kigyója rejtőzött. Ki meri ezen eszmékkal ma a nemzetet a tömérdek véráldozat meghozatalára buzdítani? A halál profétái elhalgattak és bár örökre hallgatnának el. A vallásos eszmék nem avultak el és amint a nemzet nagyhetében ezek adnak neki erőt a szenvedések útján, úgy a béke művében is majdan ezeknek kell érvényesülniök, mert egyedül ezek a nemzet igazi életelői. Értsük meg Istennek ezt a nagy gondolatát, mit a háború oly hangosan hirdet.

S ha megértjük, akkor a háborúnak meg kell ujitani és tisztítani egyesek és a nemzet lelkét. Tisztító tűznek kell lenni, mely megemészti a salakot, az önzést, a fénytűzést, a korlátlan élvezet vágyát és önfeláldozó jellemeket nevel, kik a közügyeket nemesen szolgálják és azokat nem használják föl egyéni céljaikra, kik tudnak lemondani és elismerés nélkül is dolgozni a nem-

zet javára. »Tiszta szívet teremts bennem Isten és az erős lelket ujítsd meg bennem.« (Miserere.) Így lesz a nemzet fájdalmas nagyhete valódi megváltó szenvedés, mely után diadalmas husvét következik.

Faxit Deus!

A veszprémi nyilvános kórház azzal a kéressel fordult a belügyminisztériumhoz, hogy a szegény betegek után az országos betegápolási alapból fizetendő napi ápolási díj a nagymérvű drágaságra való tekintettel emeltessék fel. A minisztérium a város közönségének ezen kérését nem teljesítette, hanem az ápolási díjat ugyanugy, mint az előző években, 1 kor. 70 fillérben állapította meg, utasítván a kórház igazgatóságát a takarékososságra.

Mindenki könnyen beláthatja, hogy a mai viszonyok közt 1 kor. 70 fillérből egy betegnek összes napi szükségleteit fedezni nem lehet, különösen miután naponként ötszöri étkezés van a sebesülteknek előírva. Ennélfogva kétségtelen, hogy a város közönsége ez évben még azt is megéri, ami eddig sohasem fordult elő, hogy a kórház deficitte fog küzdeni.

Hol vannak az izzóan forró nyári napok?...

— Háborus apróságok. —

Hol vannak azok az izzóan forró nyári napok, amelyekkel a háborúra, erre a világhistoriában páratlanul álló vesz- és dicsőségletes időre viradtunk? Hol vannak azok az esetek, amelyeknek egyik legtipikusabbja a z-i cigányoktól a világháború közbejöttével való megszabadulás? Mert a nagyhatalmaknak kellett hadat izenni egymásnak, egy rettentő véres, az emberek hekatombáját áldozatul követelő, új korszakot megteremtő világeseeménynek kellett közbejönnie, hogy ezektől a jobbrol-balról lopkodó cigányoktól meg lehessen menteni a veszélyeztetett vidéket. Csak egy ilyen mőkás háborus fogászat lehetett megszabadulni tőlük, akikkel a közigazgatás egyébként alig boldogulhatott volna.

... Régen szerette volna már a nótárius uram, ha felszedik satorfájukat s odébb állanak a határból. De ha nem mentek! Ha elcepelték őket, visszajöttek. Nagyot gondolt hát és merészet.

— János! — mond a kisbírónak — kimégy holnap hajnalban a cigányokhoz, aztán megmond nekik, hogy az én szigorú tilalmam ellenére bár, tudomásukra adod, hogy reggel 9 órakor a községben és határan található minden férfit összeszednek és elvisznek azonnal a háboruba. Azzal lassan, lopódzva, mintha azt akarnád, hogy senki se lássa, hogy te velük beszéltél, visszaosonsz. Megértetted, János?

— Meg, alássan kérem!

És csakugyan megértette. Merthogy oly jól elvégezte a megbízást, hogy alig került el tőlük visszajövet egy puskalövesnyire, már szedte a cigányhad a satorfáját, aztán úgy elindult — Isten tudja hová — s talán az Operenciás-tengerig meg sem állva, hogy bezeg dolgot adott volna a közigazgatásnak a megtalálásuk.

Akkor még így volt. Mumus volt a háború. Mumus, de nem a magyarnak, amely nótászóval, bokrétaosan ment. S ment a győzelemre, vagy a halálba. Más nem lehetett: vagy győzni, vagy meghalni! Reszeg volt ez a maroknyi nép; ittas a lekésedéstől. Elérkezettnek látta, hogy a maga sok minden dicső erényeinek bizonyosságát adja. Hogy megmutassa: nincs ennek a világnak vitézbb népe a magyarnál s hogy a kirajnyak nincs hüségesebbje a magyar nemzetnél. És ment és rohant és halálát osztott és — ha kellett — meghalt. Fiatalja és öregje e büszkemultu nemzetnek, egyaránt. Nem húzódozott senki, vagy ha húzódozott, hát az gaz volt, akinek szívet nem a magyar érzés dobogtatta s aki a nemzet megvételét szerezte meg magának.

Hol vannak azok az izzóan forró nyári napok?... Jött az ősz, a tél s kifakadt az illatos virágokat meghozó tavasz: a március s jónni fog a lágy májusi hónap... És a nemzet még egyre küzd, acsarkodik megfeszített izommal és győzelemre viszi a harci lobogót, amely lehet rongyokra

tépett, amit vészek vihara okoztanak, de babérkoszorujától senki meg nem foszthatja.

Hol vannak azok az izzóan forró nyári napok? Hol az ősz, mely megsárgította a fák lombzatát; a tél, amelynek hótakarója sem boríthatta a feledés leplével a csatatereken nyugvó hősöket? Itt a tavasz s lehet, hogy újból jönnek az izzóan forró nyári napok, amelyeknek még talán szintén vérrel ázott lesz a láthatái, amely mögé a nap lehanyatlak estende, míg végre egyik feljövetele mégis meghozza nekünk a győzelmet s vele a békét, amelyért fiaink, apáink küzdenek hősi önmegtartózással.

És amíg az izzóan forró nyári napok, az ősz, a tél, a tavasz sok dicsőséget, de fájdalmat is hozó napjai majd a történelemben tovább élnek, időtlen-időig, addig e nehéz napok sok aprósága, mókája, kicsi — a tengerben egy cseppet jelentő dicsőséges cselekedete az ilyen összefoglalásokban ringatózik. Ezekből lopózik bele emlékezetünkbe, amely aprólékiura szállva, adja tova s ugyancsak soká hirdeti majd népek dicsőségét, egyesek leleményességét, fenyés napoknak, zord éjszakáknak örökké ragyogó, csillogó pillanatait.

...A mostani idők elején volt. A júliusvégi napok lázas izgalmá vett erőt a székesfehérvárosban mindenkin és tobzódó lelkesedésbe csapott át. Katona — ha közös, ha honvéd — utcán jártában, általában, kávéházban, vendéglőben a magyar nemzet miatyánkját énekelte. És a polgárság, meg a katonaság egy pillanat alatt összeforrott, egy volt s érezte, hogy mindegyik része annak a „mindnyájunknak”, akiknek el kell menni.

A második napon lehetett. Igen kápos volt egy köztűz és rettenetű szidások közben, amit a kutya Szerbiára szórt, éltette a magyart és a győzelmet. Viharos visszahangja kelt a „szónokolásnak”, ami nem volt Isten nevének gyakori emlegetése híján. Éppen arra ment egy főhadnagy s háptáka vágta magát a mi vitézünk, azt se szó, se beszéd: lekajja a sikkját, meglóbálja a levegőben:

— Főhadnagy ur, alássan kérem, az erre-arráját a szerbnek, meg a muszkának, meg az egész világnak, ugy-e hogy győzünk?!

És úgy odavágja a sapkáját az aszfalhoz, megpecsételő a győzelem bizonyosságát, hogy szinte belehült mindenki: no, uramfia, mi lézen most?

Azt' mi lett? Ugy lett, hogy az a tiszt ur lehajolt a baka sikkjait, fölémelte, leporolta, föl-tette a gazdája fejére és szelid hangon mondta: — Már, hogyne győzünk, amikor győzünk. De a kutyafadát, édes fiam, ne koptasd az erődöt, szükség lesz arra.

És karon fogta s a legközelebbi katonának átadta, hogy vezesse haza, fedtessek le, nehogy kalamajkába keveredjék a főlebbvaló előtti katonai viselkedni tudást is megzavaró nagy lelkesedésbe.

A derék és bőséges belatású tisztet hársányan megéljenzte az utca népe, amely akkor nem a „miserable plebs”-ből állott, hanem bezzeg ott volt az élere vasalt nadrágu osztály sok-sok képviselője is.

És szerb elleni gyűlölettel volt telve mindenki. „Az Est” kiadója előtt nagy tömeg állott. Szivszorongva leste beigrádi követünk híradását a szerb kormány válaszárol. Egyszerre csak elordítja magát egy fiatalember:

— Ne karatoljon szerbül, maga (azt' mit tudom én minék minősítette).

— Szerb, szerb, szerbek vannak köztünk. Biztos kéme, — szállt a suttogás ajakról-ajakra, egyiktől a másikhoz.

— Hol vannak! Ősd agyon! Csak a fejét! Nyomd be az oldalát! Szedd ki a máját! — És teoretice apró porcikára szedődött a két atyai, aki jobbnak látta a, Dohány-utca irányába futásnak eredni. A tömeg a nyomába volt, uccu utánuk!

— Szerbek, szerbek, elfogni! — ordította mindenki torkaszakadtából.

És két méltóságtejes lovasrendőr rugtatott elő. Eléjük állított.

— Hát aztán mi van itt?

— Szerbek, szerbek! — ordították.

— Hát aztán, ha szerbek: szerbek, — mondja ki a megdöntötlen szentenciát iszonyu nyugalmommal a rendőr, — ózer' még se kő bántányi.

És kihuzza kardját hüvelyéből, jobbra is, baira is ráshunt egyet-egyet a két „szerbre” és rájuk parancsol, hogy:

— No most meg előre, maj' mi mögvedgyük.

Ez meg már a harc téren történt.

Egy magasrangú tiszt, szörnyű pedáns, rendszerető, katonás pontosságú, még a békeidőből, meglát egy rettenetű rendtelenséggel öltözködött katonát. Megállítja:

— Sie, hát was ist das für eine Ordnung?

— És következett a-leteremtés, amit rendületlen feszes állásban, szemhunyorítás és ekszkuzálás nélkül hallgatott végig a harci vitéz.

A magasrangú tisztnek odébb volt dolga, azt tette hát, hogy egy jegyzőkönyvecskéből kitépett lapon megparancsolta a katoná felebbvalóinak, hogy jelentkezés után azonnal csukják le. Azzal:

— Vorwärtz, marsch!

S a mi katonánk-odébb állott. Találkozik egy bosnyákkal, aki szinte a táborba tartott:

— Édes komám, vidd el ezt a cédulát a százasos urnak, mert... — és olyan ügyes kifogást mondott, ami ilyen csirkefogónál mindig raktáron van.

A bosnyák elvitte gyanútlanul a cédulát. Azzal az olvasás után — fogták és lecsukták. Parancs parancs és katonáknál nem érnek rá sokat kérdezősködni semmiről sem.

Történt aztán, hogy pár nap múlva arra került a magasállású. Szeretné látni azt a flegmatikus gaz fickót; megvan? Meg a dutyiba, vagy hová csukták. Hát elő vele. És felhozzák a — bosnyákok. A magasrangú ránéz, majd a kapitányra, azt a földre, mert gondolkodott, majd a felhők felé, mert melyre hnyult az emlékezetébe.

— ? ?

— Igenis, ez hozta a cédulát s lecsuktuk.

— Szapriszti a gaz kutya. No meglálj! Száz korona jutalom annak, aki előhozza a snájdig fiut, aki így megjárta!

Nem találják. De napok múlva előkerült. Közben a bosnyák ült helyette, egy dicső haditettelt vitt végre, amiért az ezüst vitézségi érmet kapta. A magasrangú erre megosztotta a 100 koronát a bosnyák, meg a vitéz csirkefogó között.

Sok muszkát fogtak el csapataink. Kétszázat 8 népfőfelőre bizták:

— Vigyék be a városba!

De a tábor jó egy napi járó földre volt. Aztán közben erdőség is volt, ahová épen este érkeztek. No most hogy lesz, mint lesz, végre a muszkának is teremtett ést a jó Isten. Igaz, hogy csak egy igen keveset, épp hogy hozzávalót, de hátha azzal a kevéssel is kitalálja, hogy ő most megszökhét. És megszökhik.

Azonban nem oly könnyű a magyar népfőfelő eszén tuljárni. Az egyik azt mondja:

— Vigyázzatok, testvérek, hogy szét ne ugóranak. Majd itt az erdőszelel megletepszünk. És elvégzem, amit gondolok, aztán itt maradhatunk éjszakára is egészen bátran.

Ugy is volt. Kikereste, kintek a bicskaja legélesebb és azzal látott a munkához. Levágta minden muszkának a nadrágra összes gombjait. Elvette a szíjat és a jobbkezükkel jobboldalt, a balal balfélül megmarkoította a nadrágot.

— Fogd, kutya, hogy le ne csuszszék. Mert, akinek lécsuszik a nadrágra, az a halál fia, azt leüljük.

Fogta is mind, nem is csuszot le egyé sem. És másnap mind a kétszázat bevitte a 8 öreg népfőfelő a városba.

Derék fiu volt az egyik magyar ezrednél szolgáló Gefreiter ur Tóbiás.

— Alássan jelentem, el szeretnék menni a muszka táborba.

— A muszka táborba?

— Óda.

És el is ment. Hol, hol se, szert tett cibil ruhára, azt öltötte magára, aztán ment. Először szidta armádiánkat, meg a császárt is, hogy hát hogyan is lehet háboruskodni, mikor ez a háboru csak azért van, hogy drágaság legyen és a szegény ember — akit az orosz megböcsül — elpusztuljon nálunk. És nagy lett a Gefreiter ur Tóbiás megböcsülése a muszkánál, mert szeretik ott, aki a mieinket szidja. Aztán tovább ment és másutt meg kukának tette magát, akinek se szava, se hallása.

Már el is feledkeztek róla a táborban. Legfeljebb úgy emlegetik, mint aki — szegény — megadta az árát, hogy nagy lába vágta a fejszédjét, amikor egyszerre csak jelzik, hogy valami kozák-féle fehér inget zászlónak lobogtatva, közeledik.

Hát bizony nagy lett az ámulat. Gefreiter ur Tóbiás volt — kozákruhában. Két kozákok hozott összekötözve, meg 15 lovat. Egyenesen az ezredhez ment a Gefreiter ur (falább nem is adta) s neki jelentette, hogy:

— Alássan jelentem, meggyűttem a muszka táborból.

Meg is dicsérték érte.

— Hát azt', mit éreztél édes fiam, amikor a fölguyított pajta tetejéről kipörkölt muszkákat szedték szuronyvégre?

— Mit-e? Há' sz'en semmi egyebet, mint-hogy a szurony hol puhába ment, hol keménybe; de a muszka mind meghót, hijába öbögatta, hogy „Bozse moje, bozse moje”, meg a muszka Isten is a magyarral vagyon.

Szegény, otthonát vesztett lengyel zsidó volt Galiciából. Hősi csatázások közben öltött és szurt sebet kapott. Felgyógyult. Elmehetett volna, de — azt hitték — nincs hova. Falujában a muszka ütötte fel sátorfáját. Családjáról nem tudta hova-merre került. Mit csináljon? Mégis jelentkezik, hogy ő elmenne.

— El? És hova?

— Nach Budapest.

— Budapestre? Kihez, van ott ismerőse?

A vállat vonogatta:

— Ismerős, van-e? Hát rokonhoz!

— Rokonhoz? Van ott magának, aki soha se jart meg Pesten, rokona?

— Also welcher polnische Jud — teszi fel a válaszó kérdést — hat keiner Verwandter in Budapest.

És elutazhatott a — rokonához.

Nincs rang, nincs semmi különbség ott kint köztünk, mond a kis kadét, bizonyos állatánk előtt. A generalist is megtalálja a tetű és csak úgy felelő nála a tanyáját, mint bármely bundásnál. Nem is tudunk ellene védekezni, mignem Oroszengyelországban — ahol nagy prakszizuk van ebben — egy vén juhász kitűnő módot ajánlott az elpusztításra. Azóta azt követjük. Elássuk az elősködőtől előzőnölt ruhát a földbe, úgy, hogy egyik csücskét kint hagyjuk a föld felett a levegőben. Itt összegyűlnek az elősdiék, mert ők sem szeretnek a föld alatt. Aztán lemetszük a kiálló csücsköt, a tetű mind azon van s a ruha meg van tisztítva.

Mily hasznosat is lehet még egy öreg anal-fabéta oroszengyelországi juhásztól is tanulni...

Kaligrafikus szépirásu levél érkezik az öreg galicai népfőfelőhöz:

— Egyetlen édesem, drága ferjem, uram. — És a hűségrol beszél és a kitartásrol és az epedő vágyakozásrol, hogy mért is van háboru, miért is távol az ő uracsakja, kilenc gyermekének édes apja, miért is, hogy nem állhat szóba senkivel és ferit még csak nem is lát. Azzal: Sok csók, meleg ölelés hűségrol hitvesedőtől.

És a három oldalon át végig szerelemrol szóló, cirklivel kimért szépségű betűk után néhány szarkaláb ákum-bákum:

— Ezt a levelet a kapitány ur volt szives neked megírni feletem, mivel én nem tudtam, mit irjak. A tiszt ur a mi második szobánkat lakja és olyan áldott jó hozzám a te távollétedben. Csókol a te Niveád.

Oroszokat fogott az ezred. Tiszt is volt köztük nem egy. Elfogásukat kemény harc előzte meg.

— No majd adunk mi, — gondolták a kiserők — mi megszenvedtünk, amig elfoghattunk, majd viszitek ti a mi borjuinkat.

És a tisztekre is ráakasztották borjuikat; cipelje most már a muszka.

Amikor behajták őket, elszőrnyüködve látják a mi tisztjeink, hogy még az orosz ezredes hátára is tetek borjut. Ekszkuzálni igyekszik a dolgot, amire az orosz ezredes egy „hisz ez semmi” gesztussal elejbe vág a bocsánatkérésnek és kijelenti, hogy helyüket ilyen fenyésen megálló győzőktől nem vehető ez rossz néven.

Hol vannak azok az izzóan forró nyári napok, amelyekkel erre a vész- és dicsőségtejes időre virradtunk? Hol az ősz, amely a fa lombzatát sárgára festette, hol a tél, amely a fagyos földet hótakaróival vont be? ... Jött a tavasz és jönni fog ismét a nyár. És a mi vitéz fiaink, dicső

hozzánk tartozói vivják, küzdik, szenvedik a nagy harcot. És

... ha van Isten és ha még lehet
A földön is nemes hőstisztelet,
Akkor, hogy a magyarság el ne essék:
Világbecsület s világméltóság!"

Koritsánszky Ottó.

Az antant sajtó organumai Przemysl védőiről. Hollandiából írják, hogy az antant sajtója, a legtekintélyesebb lapok hasábjain árnak Przemyslről és hős védőiről. Mindegyik, még a legvéresebb száju orosz lapok is a legnagyobb tisztelettel és elismeréssel adóznak a vár védő seregének és a legnagyobb csodálkozással és bámulattal viseltetnek hősiességük felett. Egy másik antant újság nyíltan megmondja, hogy ha nem jó az orosz segítségére a hős sereget legyőző éhség, nagyon sok és kemény munkát adott volna még a vár elfoglalása és kérdés, hogy ez a munka eredményre vezetett volna-e. A hollandi újság külön kiemeli a magyar katonák hősi viselkedését és ennek jellemzésére sok apró megtörtént vitézi dolgot mond el.

Virágot a hősöknek.

A rügyfakasztó március eddig még csak rügyfagyasztónak bizonyult. Tavasz elején tartunk, de hideg van, akár csak télen. A szél fúj, megrázza az ablakszárnyat... Egy-egy kicsit havaz is! S milyen túrmetlenül vagyunk az időjárással szemben! Nem győzzük panaszunkat szavakba önteni: „Nem süt a nap!” „Fűtőt szobában kell meghuzódni!” „Nem mehetünk száraz lábbal sétálni!” „Sétaközben össze-vissza tepész bennünket a szél!”

Milyen kicsinyeskedések ezek a mostani nagy világesemények fogatagában! Az ember önző természetének világos megnyilvánulása. Senki sem gondol arra ilyenkor, hogy akik azt az annyira megunt meleg kályhafűtést nekünk kiktüzdik, az idő viszontagságai közepette hóban, sárban, vízben, fagyban, szélben minden pillanatban életük kockázatásával tartóztatják fel s úzik ki ellenségeinket. Véres napjai történelmünknek, nekünk pedig rettegett minden reánk következő pillanat, amely — nem tudjuk rokontól, jó baráttól, ismerőtől foszt-e meg bennünket! Szegény elvérzett magyar katonák! Habár örököző babér övezi emléküket s fejük felett a hősök glóriája ragyog, mégis szívtepedően fájdalmas ezt a szót átérzeni: hogy „nincsen!”

Te édes tavaszi szellő... ha véreink nyomára akadsz, kik felett gyalbóld ősszetakolt hősi emléket találsz, (vagy talán csak kis jeltelen dombocskára lesz az) banjál kiméletesen ezekkel az emlékekkel! Sird el nekik, hogy elmúlni közsorsunk, de elcsinálni sokakért — egy egész nemzetért — hős mártír halál! Susogd el, hogy sóhajaink felkeresik a tavoli dombocskákat... elsírt könnyeink nyomán kizöldülnek a nekünk oly drága hantok... Maga a természet fog segítségünkre sietni, reájuk teríti minden tavasszal legszebb vadvirágokkal díszített palástját... A fűlemle hozzájuk száll, hogy dalát elcsattogja, a kis pacsirta a sirvirágok közül száll fel, hogy reggeli himnuszt zengedezzen az Alkotónak... A vándor-utra kelő fecskék majd ott pihenik ki fáradalmikat s elcsicseregik izeneteinket egy boldog hazáról, békés jólérről, melyhez az ő hajlúk aran jutottunk!... Békítsd, csucsujagsd őket, hogy csendesen álmodozzanak az idegenben, mert nem haltak ők meg, csak alusznak!...

Tavaszi szellő! Ha harcoló véreinkkel találkozol, csókjód meg helyettünk a fegyverforgató durva tenyerét... Töröld le a gyengédnek a küzedelben megizzadt homlokot, mond el nekik, hogy gondolatban köztük vagyunk, hogy szőszegények vagyunk kifejezni mindazt, mit szívünk irántuk érez... Hajók hozzájuk és sugd a fülükbe imádságunkat: „Aldja meg az Isten minden küzdő katonánkat!”

Incze Kálmáné.

Lisztrendelet. Két új rendelet jelent meg. Egyik a liszt forgalomba hozatalát szabályozza. E szerint ezután csak kevert lisztet szabad forgalomba hozni. Buzából, az egyenmő korpa és hulladék elvonása után 87% lisztet kell kiérletni. Takarmányliszt kiválasztása tilos. Ebbe a 87%-ba esik 7%, a régi nullalísterliszt megfelelő tisztaságú liszt, 20% a durvább, a régi típusú 2-ös lisztnek megfelelő főliszt, a többi pedig, vagyis 60%, egységes kenyérliszt. Ha a malom csak egy minőségű lisztet (sima lisztet) állít elő, a búzát 90%-ig köteles kiérletni. Rozsból 80%-ig egy fajta lisztet sa-

bad előállítani. A búzából s rozsból előállított főlisztet vagy árpával, vagy tengerivel kell keverni 50%-ig. Árpával és tengerivel együttesen keverni tilos. A kenyérlisztet 70—80%-ig keverik árpával és tengerivel, de akként, hogy ebből 50% tengeriliszt legyen. Tiszta árpalisztet nem szabad forgalomba hozni. — A második rendelet a liszt legmagasabb árát szabja meg. A liszt-ár az illető járás vagy város részére métermázsánként megállapított maximális árhoz viszonyítva van megállapítva. A finom tészta liszt 96%, a főliszt 61%, a búzából előállított kenyérliszt 9%, a búzából előállított simaliszt 16%, a rozsliszt 30,5%, az árpaliszt 48%-kal lesz magasabb a gabonaárnál. A tengeriliszt legmagasabb árát ármegállapító bizottság szabja meg. Áprilisban 34%-kal, májusban a következő hónapokban 28%-kal lesz magasabb a tengeri áránál.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

H I R E K.

Husvét.

Tavaszi szellő fujdogál, verőfényes nap mosolyog le ránk, a természetben új élet fakad. Elmúlt a zordon tél, hideg zivatar, hosszú éjszaka. A szenvedések Embere is átélte a borzalmak óráit, halott lett és hideg sirba szállt. De a mai nappal minden megváltozott. A halott él, a szenvedésből öröm lett, a hideg sirból meleg élet fakadt. Mi is téiben, nagyhétben vagyunk még, küzdelmi a sorsunk, de reméljük, lesz szenvedésünkből szebb jövő, a magyar népnek is lesz még husvétja, győzni fog. Ebben a hitben üdvözlünk ma téged ellenségeiden győző Krisztus! Így köszöntünk téged szép husvét!

— **Lapunk mélyen tisztelt olvasóinak és munkatársainak boldog husvétii ünnepeket kívánunk!**

— **Nagyhét.** Elmúlt a nagyhét. Csendes hétnek is nevezhetnők, melyben magunkba szállva szemléljük Krisztus szenvedésének szomorú jeleneteit. Hosszannál kezdődik s a keresztfában végződik. Valahogy jobban a lelkünkbe markoltak a hét eseményei mint mások. Jelenlegi helyzetünk a szenvedő Istenember állapotát és tanítását közelebb hozták szívünkhöz. Ez az több bensőség látszott a templomban megjelenteken is. A nagycsütörtöki szertartást Bibornok Püspök Úr *Ó Eminenciája* végezte fényes asszisztenciával. Nagypénteken a csonka misét dr. *Rédey Gyula* nagyprépost tartotta, utána dr. *Luttor Ferenc* theol. tanár predikált. A délutáni szent beszédet *Csendes Gyula* IV. éves papnövendék mondotta.

A lamentáció meghallgatására — *Ó Eminenciája* részvételével — számosan gyülekeztek, különösen nagypénteken. A ragyogó, kedves tavaszi nap hangulatos bevezetésül igérkezik az esti feltámadási körmenetre, melyet *Ó Eminenciája* vezet. — Husvét napján szintén ő fogja végezni a szertartásokat.

A kispapok közül a délutáni szentbeszédet *Futó Dezső* IV. éves papnövendék mondja.

A **veszprémi Oltáregylet** f. hó 4-én, husvét vasárnapján délután 5 órakor tartja havi szentőráját. A vezetőegység kéri a tagokat, hogy minél látogatottabbá tegyék ez ünnepi kultuszát az Oltári-szentségnek.

— **Új tabori lelkész.** A honvédelmi miniszter *Serák* József kaposvári káplán katonai szolgálatra behívta s a 10. huszárezred tabori lelkészévé nevezte ki. A tényleges katonai lelkészeken kívül *Serák* József a nyolcadik a veszprémi egyházmegyéből, akit a háború a haza közvetlen szolgálatára hív.

— **A városház építése.** A városház átala-kitásával az Óvári-utca felől ablaksorok lesznek. A földszinten folytatása lesz a Winter-féle üzlet portáléjának. Nevezett cég hajlandó a teljes kiépítésre, ha a város három évre meghoszabbítja a bérleti szerződést. A ianács akképen határozott, hogy a portálékat maga építteti meg s a bérlocég bérletidejének tartalmára fizeti a reá eső részt.

— **Előléptetés.** A földmivélsügyi miniszter *Marton* Dénes szőlészeti és borászati felügyelőt, aki évek hossza során át Pápan működött, a VIII. fizetési osztályba léptette elő.

— **Adományok.** *Rosos* István kanonok 100 koronát, *Krányik* Kálmán felsz. püspök 20 koronát küldtek a husvét alkalmából a veszprémi Szent Vincze Egyesületnek. A jólelkű adományokért ezen az úton mond köszönetet az elnökség.

— **Katonai kinevezések.** *Ófelsége Huszár* (Lorche) Imre 31. honv. gy.-beli tiszjelöltet hadnaggyá, *André* Rezső, dr. *Josipovich* István, *Kemény* Sándor, *Zombori Lippay* Zoltán, *Rach* Ernő, *Nagel* Salamon, *Kézdí-Vásárhelyi* Árpád, *Csikvándi* Ernő 31. veszprémi népf. hadnagyokat népfőlkelő főhadnagyokká, dr. *Holzner* Gusztáv és dr. *Alstock* Ármin veszprémi 31. népf. segédorvosokat népfőlkelő főorvosokká nevezte ki.

— **Önkéntes betegápolónői tanfolyam.** Felkértem mindazon hölgyeket, kik az e hóban megkezdődő önkéntes betegápolónői tanfolyamon résztvenni akarnak, hogy nálam április 6-dikától kezdve személyesen jelentkezzenek. Dr. *Fritze* József ügyvéd, a Vörös-Kereszt egyet. titkára.

— **A vármegyéről.** *Hunkár* Dénes Veszprémmegye főispánja a megüresedett első osztályu gyakornoki állásra *Békefy* Pál eddig díjtalan közigazgatási gyakornokot, a másodosztályu gyakornoki állásra dr. *Kenessey* Zoltán végzett joghallgatót, budapesti lakost nevezte ki.

— **Adományok.** Veszprémvárosi kórházhoz a következő adományok érkeztek: Dr. *Rada* István 5 üveg törkölypálinka, *Adám* Iván 10 üveg szilvapálinka, dr. *Benkő* Károly a beteg katonák husvétii piros tojására 25 korona. A kórház igazgatósága ezuton is hálás köszönetét fejezi ki a nemes adakozóknak.

— **A veszprémi r. kath. főgimnáziumi bizottság** f. évi március 28-án tartott ülésében tárgyalta a tandíjelengedéért benyújtott kérvényeit a tanulóknak, s elengedte a fél tandíjat 5 tanulóknak, az egész tandíjat 33 tanulóknak. Az elengedett tandíj igen jelentékeny összegre rug. 1420 koronát tesz ki, de a bizottság tekintetbe vette a nehéz anyagi viszonyokat, s amennyire csak a körülmények engedték, minden arra érdemes szegény folyamodó tanulóknak a kérését teljesítette. Ezzel akarván buzdítani az ifjuságot úgy szorgalomra, mint jó magaviseletre.

— **Kiosztották a lisztutalványokat.** Dr. *Komjáthy* László polgármester közel kétneti terhes, egész napokat lefoglaló munka után kiállította az új lisztutalványokat. Az utalványt kérő családok száma 2900. A lisztutalványok az eddigi módon történik, t. i. lisztkereskedők közvetítésével. Ujtás, hogy csak azt a lisztet vízi el a fogyasztó, amelyiket akarja. Ha azonban az elszállítását egyik héten elmulasztja, a másik héten a visszahagyott lisztet nem követelheti. A tanács a lisztutalvány ellenőrzését a rendőrségre bízta. A panaszokat, felszólamlásokat tehát a rendőrkapitányi hivatalban intézik el.

— **Piacunk.** A városi tanács szerdai ülésében alaposan megvitatta Veszprém város élelmezési ügyét. A tanács megállapodásai, határozatai teljesen fedik azt az álláspontot, melyet a piacüggyben kezdetől fogva elfoglaltunk. Amikor a közönség arról panaszkodott, hogy a termelők túl magas, szinte a kiáltó szélsőségre galoppizáló áremelésben excelláltak, hatósági ármegállapítást kívántunk. A rendőrkapitány s a tanács ezt együttesen keresztülvitték. A megállapított ár azonban — különösen a tejtermékeknel — nem elegendő volt ki a termelőket. Emiatt vagy elmaradtak s ma is elmaradnak a piacról, vagy pedig a városvegeken s külön utcákban rejte arusanak. Persze jóval magasabban a maximális árnál s talán a helypenzszedőt is eikerlve. Ezt is szóval érintettük s kértük az illetékeseket, hogy akadályozzák meg s az árulókat a piacra kenyszerítsék. A tanács most ezt is elrendelte s megbízta dr. *Török* Gyula rendőrkapitányt, hogy a piacon kívül történő eladást és vásárlást szigorú ellenőrzéssel akadályozza meg. Mult számunkban hasznosnak jeleztük az árusokkal való kevesebb szigorú bánásmódot. A tanács

is erre a tapasztalatra jött s ajánlja, hogy azokkal a termelőkkel, akik a hatósági árszabás alá nem tartozó cikkeket, pl. tojást árulnak, kevésbé szigorúan bánjanak, mert piacunkat elkerülik. Ugyancsak mult számunkban intézkedést kértünk, amely megtiltja a piacon is, a falvakban is az összevásárlást. A vásárló közönség ugyanis zugolódo elégedetlenséggel szemléli, hogy egész véka rakományok egy kézbe kerülnek. A piacon nem szabad protekcionának, hanem csak igazságnak s méltányosságnak uralkodnia. A vásárlókat egyformán arra kell segíteni, hogy mindenki megszerezhesse drága pénzért szükségleteinek legalább is egy részét. Örömmel látjuk, hogy a tanács is ügy gondolkodik s felir az alispánhoz, hogy az összevásárlás ellen megszerzte tiltó rendszabályokat alkalmazzon. Bizunk, hogy a feliratnak meg lesz a kívánatos eredménye.

— **Hivatalátadás.** Véghely Kálmán alispán március 30-án délután adta át az enyingi főszolgabírói hivatalt Kormendy Bélának, az ujonan megválasztott főbírónak.

— **A vármegye központi választmánya.** Veszprémvármegye törvényhatóságának központi választmányában 1917. dec. 31-ig terjedő megbízással beválasztottak: Antal Lajos, Belák István, Bibó Géza, dr. Bibó Károly, dr. Csapó Kálmán, dr. Cséte Antal, dr. Cholnoky Ferenc, dr. Cserenyés József, Hóitser Károly, Hunkár Antal, Jakóy Géza, dr. Kemény Pál, Kenessey Mór, Kovács Gábor, dr. Kluge Endre, Purgly Pál, Kránitz Kálmán, dr. Magyar Károly, Meller Dávid, dr. Óvári Ferenc, Purgly László, Reé Jenő, Rosenthal Nándor, Szabadhegyi Kálmán, Szélessy Dániel, Takách Adám, Tópiér Károly, dr. Vadnay Szilárd, dr. Véghely Kálmán, Valia Geza, Süit József, Saary Lajos.

— **A szegényházból.** A veszprémi szegényházban eddig a megszokott rendben szolgálták ki az ételeket. Minden napnak megvan u. is az étlapja. A háború kényszere azonban most ide is beérett, mert biz nem csak a szegényházi apollakat apollják itt, hanem a rendőrségen elzárt rabokat, toloncokat, szerb foglyokat is. Ezentúl tehát a tanács rendelkezése alapján itt is hadikoszt lesz s hetenkint csak egyszer kapnak húst.

— **Hadegészségügyi kiállítás** nyílt meg április hó 1-én Budapesten. Ezen való részvételre a veszprémvárosi nyilvános kórház is felszólított kapott a rendezősegtől, s az igazgatóság gondoskodott, hogy az épületek, a körtermek, a műtőterem, ugyszintén az önkéntes ápolónők csoportfénképe a kiállítási bizottságnak megküldessék.

— **Uj templomatyá.** A pápai kath. iskolaszék templomatyának *Bottka* Jenőt választotta meg. Bibornok megyéspüspök urunk a választást jóváhagyta s az uj templomatyát szép tisztségekben megerősítette. Ünneplés eskütétele ápril 11-én, Fehérvárrap lesz a piébánia-templomban.

— **A pápai Kath. Kőr.** A pápai Kath. Kőr március 25-én tartotta közgyűlését dr. Tell Anasztáz elnökével. Tartalmas megnyitott beszéd után *Szentgyörgyi* Sándor titkár terjesztette elő jelentését a Kőr működéséről. Az évi kiadás 3007 K. 77 f. volt, a maradvány 492 K. 82 f. A boreladást a Kőr házilag kezeli. Ebből is maradt 940 korona haszon. Ezt az üzletet a Kőr adóssággal kezdte s ma már adóssága nincs, de van 33 hl. bora s 900 K. készpénze. A Kőr összes vagyona 4380 K. A könyvtárban van 1022 kötet könyv. Fenntartja a Kőr a *Pápa és Vidéke* c. hetilapot. A közgyűlés tisztújítást is végzett. Elnök lett dr. Tell Anasztáz. Társelnök *Kalmár* Károly.

— **Felmentett tanítók.** A m. kir. honvédelmi miniszter a veszprémi egyházmegye területén a következő kath. tanítókat mentette fel a katonai szolgálat alól: **Veszprémmegyéből:** Kócsy Kálmán Noszlop, Beivel Odón Pusztamiske, Grátzer János Pápa, Simon Gyula Ugod, Tibor József Külsővát, Kócsy József Veszprém, Gabler Rezső Tótvázsony, Szakács Imre Szentgál, Kisfaludy Mihály Ajka-Csingervölgy, Jáhny József Városlód, Kleidosty János Borsosgyőr, dr. Kovács Miklós Berhida, Arató Andor és Szilotta József Zirc, Bogáti János Bakonyháza, Mayer Károly Gecse, Tamás Zoltán Adásztelek, Kincs Adolf Acsteszér, Legény István Bakonyzentkírály, Mráz Ambrus Peremarton, Grüll Jenő Csesznek, Szónyi Imre és Pintér János Bánd, Szekeres László Márkó, Jelinek Pál Újhodospuszta, Fülöp László Csékut, Egri János Jásd. — **Somogygyéből:** Frey Jenő Alexandrapuszta, Peterdi László Kaposkresztúr, Farkas Kálmán Somogyhárság, Macsik Lajos Tab, Németh

Kiss József Háromfa, Ost Gyula Balatonyörök, Kuts Mihály Tharoserény, Steinhardt István Bagolasánc, Torma Lajos Szabadi, Schmidt István Miklósi, Kokos Elemér Kora, Nagy József Öreglak, Hosszu Lajos Kisbarátpati, Szabó Lajos Böhönye, Károly Imre Somogyuszob, Németh Ferenc Patosfa, Ursprung Géza Simonfa, Rác Rezső Tikos, Kosaras Győzse Gadány, Gasparics Ferenc Bize, Ruttner József Balatonöszöd. — **Zalamegyéből:** Jung Károly Hahót, Kávé János Balatonmogyoród, Döbröczeni Deszö Káptalanfői, Lenés Károly Vaszoly, Marton Dénes Szentjakabfa, Zanyi Kálmán Badacsonytomaj, Molnár Gyula Balatonederics, Nagy Aladár Egenföld, Puska Pál Nemesfany, Fodor Kálmán Vindornyaszőllös, Hakk Sándor Kisgyőr, Ponamek Emil Nagygyőr, Lakner Vidor Pacsa, Szekeres László Dótk, Babos Gyula Monostorapáti, Horváth Gyula Hegyesd, Kemendy Sándor Zalazántó.

— **A gazdakörben.** A zirci gazdakörben mozgalmas élet van. Hetről-hetre nagy számú előkelő hallgatóság gyönyörködik a tanulságos háborus előadásokban. *Baugartner* Alán csisz. r. tanár a háborus idők erkölcsi köteleimről, *Gika* Ferenc a tábortábori posta szervezéséről s működéséről, legutóbb pedig dr. *Magyarász* Ferenc a mot folyó világháború történetéről tartottak már előadásokat.

— **Diákkatonák.** A legutóbbi népfőlköli szemlén a helybeli főgimnázium tanulói közül is sorozták katonákat. Nyolc lelkes, fiatal ifju vált alkalmassá katonai szolgálatra és pedig egy a VII. osztályból, hét, a VIII. osztályból. A tanári testület április 8-án osztja ki az arra érdemeseknek az önkéntességre jogosító s az evközi tanulás eredménye alapján megállapított osztály-, illetve érettségi bizonyítványokat.

— **Élelmezés — vidéken.** Az országos gabonarekviráló központ értesítette Pápa városát, hogy a csallóközi járásban rekvirált gabonából 10 vagon búzát enged át Pápa városának. A város a buza arában 40.000 K-t már el is küldött a központnak. Itt említjük meg, hogy földművelésügyi miniszter 24 vagon gabonát helyezett kilátásba városunknak, figyelemzetven azonban a polgármestert, hogy minden körülmények között a legnagyobb takafékösséget tartsa szem előtt, mert a kilátásba helyezett 24 vagon gabona tényleges kiszolgáltatásért a miniszter felelősséget nem vállal. — A hét folyamán átvette a város a lisztkereskedőtől egész lisztkészletét is, melyből elsősorban a népkonyha szükségletét fedezik, a felesleget pedig a lakosságnak fogják kiadni.

— **Uj tanítók.** A pápai állami tanítóképzőben a közoktatásügyi minisztertől kiadott szükségrendelet alapján mindazok a IV. éves hallgatók, akik a legutóbbi népfőlköli szemlén beváltak, mult vasárnap kapták meg tanítói oklevelüket. Április 11-én bevonulnak s oklevelük alapján önkéntességi jogukat érvényesíthetik. Összesen tizen kapták meg oklevelüket.

— **Uj önkéntes ápolónői tanfolyam** a tartalékkórházban. A tartalékkórház parancsnoksága azon tapasztalatot tette, hogy a tartalékkórházakhoz beosztott önkéntes ápolónők száma részben eltávozás, részben egészségi okokból jelentékenyen megfogyott, azért elhatározta, hogy a tartalékkórházban hathetes tanfolyamot rendez. A veszprémvárosi nyilvános kórházban eddig 80 önkéntes ápolónő lett kiképezve. Örvendünk, hogy ezen nemes ügy előmozdításában a csapatkórház is kiveszi részét.

— **Névmagyarosítás.** *Luka* Kálmán pénzeskúti állami iskolai tanító vezetéknevét belügyminiszteri engedéllyel *Nemény*-re változtatta.

— **Elhalasztották a bevonulást.** Az 1891—1895—1896. évfolyambeli magyar honosági önkéntesek április 15-iki bevonulását elhalasztották. Majd csak a népfőlköli szolgálatra kötelezett egyének részére még kiközhíre teendő legközelebbi bevonulási hirdetményben megjelölt napon lesznek kötelesek tényleges szolgálatra bevonulni.

— **Reaktivált tanító.** *Nyers* János nyugalmazott csóti róm. kath. tanító a kultuszminiszter reaktiválta. *Nyers* több évi gyógykezelés után egészséget teljesen visszanyerte. Így mi sem áll utjában, hogy kántortanítói állásra újra alkalmaztassék.

— **A hadisegély korlátozása.** A miniszteri rendelet alapján Veszprémben is csökkentették a hadisegélyt. Március 16-án körülbelül 200 segélyezett néltörtént levonás a januárban életbe lépett rendelet folytán, amely megszabja, hogy a keresetképes családtag ne segélyeztessék. A segélyezettek

azonban annyira megszokták szeptember óta a jó módot, hogy most nehéz lesz róla lemondani. Zugolódoak is olyan visszavettség módón; hogy a kiosztást fel kellett függeszteni s csak rendőri asszisztenciával lehetett folytatni. Ime, ez a jutalom a város jóságáért. A januári rendelet alapján a hadisegély csökkentését másutt jóval előbb keresztülvitték. Nálunk a polgármester s a tanács feliratban védte meg a soknak tartott fűzi kivetés jogos alapját s csak akkor kezdtek meg a redukálást, amikor már továbbra nem halaszthatták. S ez a közönet érte. A szájakodókkal banjon el a hatóság érdemük szerint. Most már 700-hoz közel jár a jelentkezettek száma s még a csökkentett segély mellett is szép összeget osztanak ki kettőnkint.

— **Statisztika.** Az országos központi statisztikai hivatal közzétette a f. évi január hónap vonatkozó adatokat a házasságkötés, születés és halálozásst illetőleg. Az alábbi összehasonlítások csak január hónap vonatkozásúak. Eszerint házasságkötés volt 1914-ben 18.044, 1915-ben 6.274; élveszületett 1914-ben 53.289, 1915-ben 52.020; hét éven alul elhalt 1914-ben 15.318, 1915-ben 18.032; hét éven felül elhalt 1914-ben 22.733, 1915-ben 23.842.

— **Nincs tanulmányi kirándulás.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter erre az iskolai évre az állami tanintézetekben beszüntette a tanulmányi kirándulásokat.

— **Tanárak a háborúban.** Az országos tanáregyesület lapja szerint hadbavonult 773 közepiskolai tanár. Ezek közül megsebesült ötvenkilenc, elesett negyven, elűtött négy, hadifogoly lett 30, királyi kitüntetést kapott huszonhárom tanár.

— **Felmentések.** Az ujonan sorozandó BI. osztályú népfőlköli közül mindazok a tanítók, kiknek megvan a nélkülözhetetelenségi jogcímük, a fegyveres szolgálat alól felmenthetők.

— **Fizet a katonaság.** A hadügyi kincstár 161 ezer koronát utalt ki a veszprémi járás mindazon gazdáinak, akiknek fogatott vagy egyéb járművét hadiszolgálatra felhasználták. A veterán özszeget a postatakarékpénztár utján folyósítják.

— **Rendőri hírek.** *Balog* Pál 32 éves jános-i illetőségű csavargásban talált munkás 8 napi elzárásra, 3 évi kitiltásra és illetőségi községébe leendő eitoloncolásra ítéltetett.

Dákó Mari 19 éves, mezőörsi születésű, cselédeány a városból 3 évre kitiltott, aki a kitiltási idő letelte előtt hatósági engedély nélkül visszatért, tiltott visszatérés miatt 9 napi elzárásra, újból 5 évi kitiltásra, *László* Ilona 56 éves berindai lakos engedély nélküli koidulolásra 5 napi elzárásra, 5 évi kitiltásra és eitoloncolásra lett itelve.

Kemény Aladár gabonakereskedő feljelentést tett a rendőrségen betöréses lopás miatt, ismeretlen tettesek ellen, kiket azonban a rendőrség csakhamar elfogott és a bíróságnak adott át.

Szerdán délelőtt felkielenc órákor két honvéd által vezetett *Sári* László népfőlköli a városzház előtt az örület kiűrt és összeesett, akit az akkor odaérkező rendőrkapitány a mentőkocsin a kórházba szállítottott.

— **Az uj szemlék.** A honvédelmi miniszter rendelete értelmében megjejtendő népfőlköli szemlék vármegyénkben április 6-án kezdődnek az enyingi járásal és csaknem egy hónapot vesznek igénybe. Május 4-én lesz az utolsó szemle.

— **Kérjünk ágyut!** A Pápa és Vidéke szép gondolatot vetett föl. Arra buzdítja az intézőköröket, hogy a város részére ágyut kérjenek az oroszoktól foglalt zsákmányból. Azt hiszi, hogy a pápai helyőrségnek is lehet dicsőséges része az ágyuzsákmányolásban. Kedves, szép gondolat ez. S ha rá gondolunk a mi hatalmas tusakban dicsőségesen harcoló 31-es honvédeinkre, babékoszorus házirendűnkre, megerinti öntudatos büszkeségünket az igazság, hogy egy orosz ágyuhoz nekünk is volna jussunk. Talán adott vagy ad még a jó lsten annyi orosz ágyut magyar kézre, hogy a katonavárosoknak lehet belőlük juttatni egyet — örök emlékül. Kiszerejük meg!

— **Kifizetik a lovak és kocsik árát.** A hadszolgálatra rekvirált lovak és kocsik egy részének árát még nem fizette ki a kincstár. A budapesti cs. és kir. katonai parancsnokság a napokban értesítette — a pécsi polgármestert, hogy a megvett lovak és kocsik árát kiutalja s a postatakarékpénztár rendelkezési helyére juttatja. Ez a példa megnyugtja a veszprémi gazdákat is, akik még nem kapták meg pénzük, hogy majd csak ők is sorra kerülnek.

— Intézkedések járványveszedelem ellen.

Dr. Török rendőrkapitány a tavasz beálltával várható melegebb időjárással fellelhető járványveszedelem elfojtása érdekében a következő rendelkezést tette: A város 110 utcáját 15 kerületre osztotta be. Minden kerület élére a köztisztaság és az óvintézkedések kellő betartásának ellenőrzésére egy rendőr rendeltetett ki. A kerületi rendőrök tenykedésének ellenőrzhetése végett a 15 kerületet ismét 5 kerületre osztotta be egy-egy a felügyeletet gyakorló rendőrtisztviselővel. Az össze- seket feletti ellenőrzést a rendőrkapitány a városi tisztai főorvossal együtt gyakorolja. A kerületi rendőrök és rendőrtisztviselők kötelességévé tétetett, hogy az udvarokban és lakásokban a tisztaságra főszólyt fektessenek. Gondoskodjanak arról, hogy az egyes házakban az 1381/1915. sz. a kibocsajtott felhívás értelmében a felgyülemltet, szemetet a tulajdonos hordassa ki, úgy szintén a megelt árnyékszékéből az ürüléket is. A nyitott árnyékszék s a póce-, illetve szemetgödörök naponta méstjejjel (4 liter víz egy kiló mész) fertőtleníten legyenek. A szegényebb lakokat nagyfokú tisztaságra és lakásoknak naponta leendő szellőztetésre utasítsák. A tulisufolt lakásokról a rendőrközegek által azonnal jelentés teendő. A vendéglők, korsz- mák, szállodák, meszaros- és hentes-, fűszer- és szatócüzletek, valamint a piac és utcák tisztasá- gára a rendőrkapitány a főorvossal ügyel fel. Hogy azonban ezek keresztülviteltök legyenek, amelyek édes mindnyájunk közös érdeke, mert lét vagy nem létünk kérdése ez, szükségessé ehhez a közön- ség támogatása is, amely támogatást joggal el- várhat a hatóság. Mindenkinél hazafias kötele- sége és eminens érdeke a rendőrhatalóságot a fentírt rendelt sikeressé keresztülvitele érdekében támogatni, annyival is inkább, mert komoly ves- zedelemben van minden elő a fenyegető ragá- lyok miatt. Akik a fenti rendelkezést a siker érde- kében nem támogatják, azok ennek betartására minden rendelkezésre álló törvényes eszközzel kényszerítetli és büntetetleni fognak.

— **Április elsejétől kezdve csütörtökön is felveszik a postacsomagokat.** A postacso- magok felvételének csütörtöki napokra elrendelt korlátozása április elsejétől úgy a fővárosban, mint a vidéken megszűnik. Ettől a naptól kezdve tehát postacsomagokat csütörtökön is fel lehet adni ép- pen úgy, mint más napokon.

— **Meghívó.** Az Ősi Önségélyző Szöveike- zet 1915. évi április hó 11-en délután 3 órakor az egyleti helyiségben tartandó XIX. rendes évi közgyűlésére t. c. tagjait tisztelettel meghívás az Igazgatóság. Targysorozat: 1. Az igazgatóság je- lentése. 2. A mérleg felolvasása. 3. A felügyelő- bizottság jelentése. 4. A felmentvény megadása. 5. Az 1915—1916. évre az igazgatóság újbóli meg- választása. 6. Az 1915—1916. évre 3 felügyelő- bizottsági tag választása. 7. Netán teendő indítvá- nyok tárgyalása. A felügyelőbizottság által felü- vizsgált és jóváhagyott mérleg, az igazgatóság és felügyelőbizottságának a fentemlített közgyűléshez intézett jelentései, a be- és kieléptet tagok kimu- tatása a Szövetkezet helyiségében mindenki által bármikor megtekinthető. Ősi, 1915. évi március hó 27-én. Az Igazgatóság.

Hírek a katonakórházból.

A karácsonyi bizottság most teszi közzé jó- tékony működésének befejezése után való végel- számolását. Anélkül, hogy a részletekre kitérnék, csupán összefoglalva közöljük, hogy a félezer se- besült katonának és másfélszáz ápolói személyzet- nek az apróságokon kívül gyakorlati értékű ajándé- kértárgyak mellett 685 koronát kitévő készpénz- segélyt juttatott olyan nehéz sebesültek családjai- nak, akik hatósági igazolvány szerint erre érde- mesek. Készpénzajándékot adott a lábadozó osz- tagnak, valamint hogy téli cikkeket adott át a menetszázadokban való szétosztás céljából a 31. honvedgyalogezred pótlászállójának gazdasági hi- vatlala utján. — A tárgyi ajándékon kívül, ami- ket a nemes szívű adakozók a karácsonyi bizott- ságnak rendelkezésére bocsájtottak és amelyeket annak idején pontosan nyújtott az bizottság, 1815 koronányi pénzádomány folyt be. Ebből ajándék- tárgyakra 951 korona 86 fillért, készpénz ajándék- képpen 685 koronát és adminisztrációra (dobo- zok, postaköltség stb.) 45 K 30 fillért adott ki. A megmaradt 142 korona 84 fillért a bizottságnak való elszámolás mellett a kórházparancsnokság vette át később, apró segélyekre szoruló támo- gatására.

Két, a megörökítésre érdemes levél érkezett a katonakórházhoz a husvét alkalmából:

„Kedves jó katona bácsik! — kezdi az egyik bájosan ragyogó levélke, amelyet 45, az ábecé kaligrafikus kézírásnak nehézségével küzdő pici lányka írott alá.

„Ami drága hazánkkal együtt bennünk is védelmezik, mikor megsebesültek és elgyengültek. Csak a jó Isten minél hamarabb gyógytana meg valamienyűket. Hogy jobban erősödhessek, már háromszor küldtünk tojást, most megint gyűjtöt- tünk, megkértük édes anyánkat, amit piros tojás- nak szánt, küldjék magunknak kedves katona bácsik, akik vérüket hullatták értünk. Boldog husvétü ün- nepeket kívánunk, a nemesvámosi református kis iskola tanulóit.”

És a pici gyerekek lemondásával a vitéz katonáknak juttatott ajándékokhoz hasonlóan ilyen megértésről tanuskodik a másik levél, amely a felsőnyeki hadsegélyző bizottság elnökétől jött: „Mert tudom, hogy a veszprémi taltalek- és az enyingi kiségitő kórházban több felsőnyeki se- besült és beteg katonának ápolatik: egy elüljáróval 602 lelket számláló hiveink között házról-háza járva, élelmiszert gyűjtöttem. Ennek egyharmadát elküldöm a mai napon, mint gyorsáruszállítmányt a veszprémi cs. és kir. tart. kórháznak, a másik harmadát pedig tegnap küldtem el Enyingre. A láda tartalma: 14 kiló szalonna és kolbász, 10 kiló asztalgömböcs, 160 drb friss tojás, 2 kiló cu- kor, 15 kiló elsőrendű disznózsir, meg zöldség és krumpli. Két zsákban krumpli (156 kiló) egy zsák- ban finom liszt (77 kiló) 1 zsákban bab (35 kiló).

Fogadják olyan jóindulattal, mint amilyen jó szívvel hivem adják. Teljes tisztelettel *Varjas Gábor* ref. lelkes, *Egyed Sándor* előljáró.

Ha majd a mai nagy időknek történetét fogják megírni, nem lesz szabad megfeledkezni ezekről és az ehhez hasonló történelmi értékű levelekről sem, mert ezeknek, egyszerű soroknak van meg az az igazi nagy hatalma, amely belevilágít a né- pek lelkébe és a nagy idők nagy fontosságát át- érző szívébe.

A fent jelzett adományokon kívül, amelyél a vámosi ref. kis iskola növényekéi 134 friss husvétü tojást küldöttek, *Kovács Gábor* Vámosról 50 tojást, *Szél Gyuláné* Herendről 60 tojást ajándékoztak a kórház katonái részére. Fogadják a nagylelkű adakozók a kórházparancsnokság öszinte köszönetét.

Franciaország érdeke.

A Bordeaux-ban megjelenő „La petite Gi- ronde” 1914 szeptember 12-diki száma a jelenlegi egyházellenes francia kormányról azt írta, hogy „a haladás, civilizáció és jog védelmezője”. Ezt két nappal megelőzőleg az egyik francia államférfi buzdító szavait hozta a „Le petit Journal”, melyek- et azoknak tartott, kik a „barbárok” ellen hadba- vonulának.

Sajnos, de való, hogy a franciáknál minden- kor bőven kijutott a hangzatos szavakból, de annál kevesebb a hazafias tettekből. A keleti protektor- átus kérdésében is ez az irány uralkodott. A misz- sionáriusok munkájának hangzatos dicsérete mellett odahaza kiütették a szerzeteseket és apácákat, el- rabolták az egyház tulajdonát, elkönnyelték sza- badságát és minden jogát. Politikai és gazdasági okokból a kapituláció megszüntetése és a római követ udvari fogadtatása után is készségesnek nyi- latkozna Franciaország keleti protektori jogait ér- vényesíteni és gyakorolni, sőt megtenni, mint ez- előtt másfél évvel Pernot, hogy a misszionáriusokat „derék hazafiaknak” és „a francia gloire terjesz- tőinek” vallja és hirdesse, de amikor a háboru bozalmas és hosszú napjai a lelkekhez közelebb hozták a negligált és a közéletből száműzött Istent, Millerand hadügyminiszter október 1-én rendeltel követelte a hadikórházakban berendezett kápolnák bezáratását. Mikor az egész ország visszhangzott a reimsi érsek figyelmeztető szótától: „Francia- országra méltán szakadt rá a háboru, mert isten- telen, elvhajhászó, hitetlen”, — az egyenlőség jel- szavába belebódult kormány kitartott szétválasztási programja mellett és a luçonai püspök könyvtárát feidulta. Midőn a francia katolikusok haldokló vezéralakjának, De Mun grófnak (meghalt 1914 okt. 24.) ajakáról elhangzottak a jellegzetes szavak: „A németeknek nem annyira a fegyverreitől féltém hazám, mint inkább az imádságától és vallásos- ságától”, — ugyanakkor a kormány eljárást indí- tott egy lelkész ellen, ki az osztásnak indult és a templomban föl nem ravatalozható elesett kato-

nák sirja mellett Isten szabad ege alatt misézni merészelt. A keleti protektoratus fenntartására és a francia érdekek megőrzésére alakult bizottság nem régen elismeréssel és hálával emlékezett még a francia misszionáriusok kongregációs iskoláiról, Gean Deux Sèvres polgármestere pedig novem- berben megtagadta egy menekült belga család segélyezését, mert kis leányuk katolikus isko- lába járt.

A francia katolicizmus utolsó tíz éves tör- ténete szomorú adatokat tartalmaz. A konkordatum megsemmisítése, az egyház és állam erőszakos szétválasztása, az egyházi javak konfiskálása, a rendek eltörlése, a kongregációs iskolák bezáratása, a katolicizmus tér- és jogvesztésének megrázó adatai, papság és egyházi alkotmány a hivatalos Franciaország előtt nem léteznek, a vallás szintén mellőzve, a közéletből száműzve.

Szent Lajos birodalmá ma államilag van el- keresztyentelentve, amit máshol jelketlen emberek kis tömge tesz (mint pl. az Egyesült Államokban „l' Action sociale de Québec”, melynek célja a kath. egyház elleni agitálás minden téren), ugyan- annak végrehajtói Franciaországban a hivatalos közegek és kormányok. Franciaország feltámadását csak a jelenlegi regime pusztulása eredményezheti. Az entente veresége a szabadkőműves kormányt is elsőpörné. Győzelem esetén azonban a büszke beképzeltség örömmámorában soron jönne a radi- kális program további megvalósítása: a tanítási szabadság eltörlése és a vallásatlan állami iskolák kötelezettsége. Ezzel a kérdéssel foglalkozik Schrörs bonni egyetemi tanár is, ki minap egy munkát írt „Der Krieg und der Katholicismus” címmel. Franciaország legújabb történetének keretében ki- mutatja, hogy az entente győzelmén esetén mit vár- hatnak a francia katolikusok hazájuk antiklerikális kormányától. Bemutatja, hogy az egyházi nihilizmus és az iskolák vallás nélküli morálja révén a kath. plebániákat és szülői otthonokat a lét és nem lét rettenetes veszélye fenyegeti. Az entente győzelmé- esetén a radikális irányzat és program még az utolsó lehetőségtől is megfosztana az egyházat, hogy az ifjúság vallásos nevelése és vezetése bizo- sítottva legyen.

Franciaország megaztatása, azonban a mai kormány-rendszer bukásával járna. Amit Franz Harris angol író Nagy-Britanniáról ír. csekély változ- tatással Franciaországra is alkalmazható: „Min- denki, aki szereti Franciaországot, imádkozni fog egy keserű leckéért. A vereség a háboruban vissza fogja Franciaországot ragadni a szabadkőműves klikkekől és visszaadja a népek”.

A mostani kormánytól a francia katolicis- mus jót nem várhat. Mikor a háboru Franciaor- szágon is sokakat megantított imádkozni, a nép, a vigasztalásnak érzésétől le van verve. Nincs elég lelkipasztorja sem, kinél résztvevő, együttérző megértésre és vigasztalásra találhatna. A luçonai egyházmegye 301 plebániája közül 118-nak nincs papja. Hasonló az állapot a többi egyházmegyé- ben is. Az Istentől elpártolt kormány szegényli tehetetlenségét és már kifogyott a francia gloire-t magaslatól frázisokból. Ismét nevével pedig nincs ereje és bátorsága kimondani. Helyette a thebai asszony jóslatait publikálja a francia nemzet jö- vendő nagy dicsőségéről. Ahol nincs hit ott ba- bona van.

A háboru erkölcsi tanítása a francia kor- mánytól zárt füllekre talált. Isten segítségének ké- rese helyett fontosabb a nép, német-gyűlöletének szítása és felkorbácsolása. Ma alig olvasható francia újság vagy folyóirat, mely nem tartalmazna német gyűlölettel, izzó cikket vagy értekezést. A „Le Matin” egyik nemregi száma gunyolja a német nevelés meddőségét, mely csak a külföld lenézését és gyűlöletét fejleszti, az egyénre nem tekint, a szabadságot már gyökerében elfojtja. Ezzel szem- ben a dolog úgy áll, hogy a „revanche”-politika és gyűlöletégi elv nem a németeknél, hanem a franciáknál járja, állításunkat igazolja és bizonyítja a párisi „Institut Catholique” megmondolatlansága is, mely több nyelven könyvet szándékozik kiadni a németek háborújáról kapcsolatban a kath. egy- ház érdekeivel, hogy Németország állítólagos egy- házellenes szellemét dokumentálja. Nagyfokú rö- vidlátás.

Tévedés volt a multban, megmondolatlanság a jelenben, hiba lesz a jövőben, ha Franciaország beéri Németország gáncsolásával. A gyógykeze- lésre elsősorba saját maga szorul. A felhozott adato- kat egy-egy szóban rengeteg bajokat takarnak. Duprat 1909-ben megjeleni művében (La criminalité dans l'adolescence) megdöbbenve állapítja

meg, hogy a laikus nevelés nagyobb dicsőségére a statisztika a fiatal bűnösök évről-évre növekvő számát mutatja. Cruppi főügyész pedig 1911-ben nagy gyülekezést előtt hangoztatta az objektív de szomorú megállapítást: „Manapság a fiatalság követi el a legnagyobb bűnöket.” Tragikus adatokat találunk Deherme és Clément Henry munkáiban. Mindkettő az Isten nélküli nevelés csodáját mutatja és azt, hogy a népesedés apadásával arányosan emelkedik a bűntények száma.

Uj, organikus életre van szüksége Franciaországnak; ezt egyedül megaláztatásától várhatja, mely zsarnokait megbuktatja. Egy egészséges kormányválság természetesen még nem jelentené a katolicizmus végleges felszabadítását. Ez a munka kezdete volna. Az egy-két deccenium óta szervező-katolicizmus nem volna egyszerre oly erős, hogy minden téren uralkodhatna és érvényesülhetne. De jelen megkötöttségétől menten szabad mozgáshoz és levegőhöz jutva hatalmas lépésekkel térhetne vissza kitessékelt helyére, szerezhetné vissza elrabolt jogait és szabadságát. Különösen egyesületi és szociális téren kellene előnyös helyzetét jól kihasználnia és az egyház megerősödésére kamatoztatnia.

„Istent elhagyni” — úgy egyesek, mint nemzetek életében egyenlő a halállal, pusztulással. Tain, Bourget, megelőzőleg már Veulliot és Lacordaire sokat faradtak, hogy honfitársaiknak ezt az igazságot hirdessék. Nem hallgattak rájuk. Most a háború hirdeti ugyanazt. A kormány nem érti ez új és rettenetes prédikációt. Megérett a bukásra összes programjával és elvével együtt. A mai antiklerikális rendszer és uralom bukása Franciaország, elsősorban a francia katolikusok érdeke. Óhajtuk, hogy ezzel járjon Franciaország háborúja.

Dr. Weber Pál.

A belga menekülteknek is van ujságja, amely francia nyelven Belgium határán túl, Rotterdamban jelenik meg. E lapnak március 25-iki száma érkezett egy barátunkhoz. A lap megérdemli, hogy röviden szóljunk róla: *A La Belgique* Albert belga királynak egy mondatát nyomja ökölnyi betűkkel címlapjára jelmondatképen: „Mielőtt a mi hadseregünket megsemmisítik, az én testemet kell lábbal agyongazolni.” Oh szegény belga király, aki még ma is ezt mered mondani! Vezércikkében egy hadnagy szól a Hollandiába internált belga katonákhoz: *Belgiumban éheznek* — ügymond. — És felszólítja őket, az otthoniak segítségére, támogatására. Csak az a kár, hogy ennek módját és lehetőségét nem jelöli meg közelebben. Aztán táviratokat közöl, amelyek között orosz forrásból ismerteti Przemysl megadását. Elismeréssel adózik a védőseregnek. Majd ujságkivonatokban

ismerteti a szituációt. A vérszegény újságocskából megtudjuk, hogy az angol kereskedelmi kámera azzal az indítvánnyal állott elő, hogy az antant államok egymásközti levélportóját 25 centimes helyett 10-ben állapítsák meg, a mindenki összeszartozóságot ezzel is kifejezni óhajtván.

Háborus husvét Vörsön.

Gyakran megesik háborus világban, hogy a kis pontok nagyokká, a nagy pontok pedig mazuri nullává lesznek. Világháborúnak kellett jönni például, hogy a mazuri mocsarak, Kelet-Poroszi ország e kis pontjai, a háborus tények világszenzációs helyeivé legyének. Mig az északi kolosszus X. hadserege a világhíresség magaslatáról a nullába süllyed a mazuri kis pontoknál, Somogy megye északi csücskében, a Nagy- és Kisbalaton sarkában is van egy ilyen kis pont, amely kiemelkedésre vágyik. Vörs a földrajzi neve. Ez a kis pont is érzi a világháború szelének suhogását s erősen kikívánczozik a névtelenség homályából, ha másképp nem, hát egy historiai s háborus husvét karcolat alakjában. Nagyobb pont akar lenni, mert háborus multja s jelene neki is van. És mert oly háború kvalitásokkal dicsekedhetik, minőkkel a mazuri tavakon kívül más aligha...

Kelet-Porosziország mazuri tavainak stratégiai jelentősége csak azért nagyobb jelenleg, mert azokat a muszkák már meguszták, míg a Vörs körüli tavak a Balaton és Kisbalaton még nem láttak muszkát. Stratégiai jelentőségéből azonban ez a szerencsés körülmény mit sem von le, annyira nem, hogy ha a Kisbalaton növény- és madárvilága természetrajzi specialitás, a Balatonsarok mocsarai hadászati unikum s csak egy Hindenburg kellene és egy X. orosz hadsereg (quod Deus avertat!), hogy világhírre tegyen szert a mazuriak mellett, vagy talán felett is. Vörs, ez a stratégiai unikum, nyugatról a Kisbalaton, északról a Zala folyó és északkeletről a Nagybalaton, keletről és délről beláthatatlan *sártengertől* határolva, esős télben és egyáltalán nedves időben egyenesen *megközelíthetetlen*.

Stratégiai kiválóságának tudatában nem is akar a híres Balaton hamupipókéja maradni továbbra is, főképp mikor látja, mint emelkednek a híresség szárnyain a többi balatonmenti falucskák s lettek hova-tovább valóságos kis balatoni empóriummokká legutóbbi szezon idején. Igaz, hogy rá sem terpeszkedik a Nagybalaton szőke vize jelenleg, de hogy valamikor talán a történelmi kor táján ennek határát is csapkodták a Balaton hullámai, geológiai bizonyosság. De hát azt mondják, meghalt a gyerek, oda a komaság, visszavonult a Ba-

laton, összehúzván, határait, mert már nincs meg a jogcim hozzá 5 kilométerről. Hát ha áll is ez, van *Kisbalatonja* három oldalról mérhetetlen mocsarak — és nádasokkal s így akárhogyan vélekedünk is, el kell ismerni, hogy nem egészen jogtalanul nevezi is magát Vörs — *Balatonvörsnek*.

És ezt a szokást, ha a hivatalos világ nem is, annál inkább legitímálja földrajzi viszonya a Balatonhoz. Jól fudják a vörsi bennlakók, hogy mily vonzóerőt képvisel a Balatonpredikátum, azért állandóan Balatonvörsnek nevezik minden törvényes legitimáció nélkül is. Ezt a vonzóerőt a sok között bizonyítja a következő is:

A t. iskolaszek a „kistanitói” vagy a „kismesteri” allásra pályázatot hirdetett Vörsre. Egy sem jelentkezett. Megújította *Balatonvörsre* és éppen harmincötön akartak „kismesterek” lenni Vörsön. Ha már ily *delejes erőt* képvisel a Balaton, mily erővel vonzza a Kisbalaton a *stratégákat*? Ugy látszik, ezt az erőt respektálták is minden idők stratéjai, mert nem emlit a történelem oly kort, melyben az ellenség a Balatonsarkot valaha megközelítette volna.

Igaz ugyan, hogy a történelemelőtti bronzkorból őriz a vas megyei régészeti egyesület egy a mai Vörs határában kiásott *bronzkardot*, ami amellett bizonyít, hogy Vörs földjén a *bronzkorban* valami harcias nép kísérlehetett meg betörést, de a kardnak a földben levő rejtőzése amellett is bizonyítani látszik, hogy a balatoni mocsaraknál a X. muszka hadsereg sorsára juttatta őket valamely *történelemelőtti* névtelen Hindenburg.

A történelmi idők pedig egyenes példait jelzik a Balatonsarok stratégiai jelentőségének és annak, mily nagy becsülete volt e saroknak a további idők stratéjai előtt is. A rómaiaknak pannoniai uralma idején pl. a Castellumhoz (Keszthely) tartozó Moguntiana (Fenek) volt a római imperium *véghegye*. Ugy látszik tovább, Moguntianától le délnek Vörs felé a *tavak* miatt nem tartották tanácsosnak kiterjeszteni uralmukat a világhódító rómaiak sem. Csak taktikáztak körülé s kerülgettek, mint macska a forró kását. Erre a taktikára vall azok a körülfüthető épített római utak kelet és dél felé. Ugy látszik, hogy egyes római Centuriák (osztagok) a felmeletes balatonsarki Vörs földjére is elportyázhattak, de valószínű, hogy vállalkozásukat alig kísérte nagyobb siker, mint a X. orosz seregét a mazuriaknál.

Legalább erre enged következtetni egy a vörsi határban talált hasty, római lándzsa vagy kard. Valószínű, igen sietős volt a menekülő római osztagok útja, mert edényeiket is hátrahagyva, pánikszertelen vonulhattak vissza, — erre vall az a római edény, melyet Vörs mellett ástak ki s őriz most a vas megyei régészeti egyesület.

Öhelyette!

Irtá: Kertész Kálmán.

Személyek

Az anya. Etel.
Margit.

I.

Margit. Mamám, Etel még nem volt itt?

Anya. De itt volt, fiacskám, azonban te jól aludtál, hát nem akart felzavarni. Majd visszajön.

Margit. Janitól nem jött semmi?

Anya (sókaj). Bizony semmi.

Margit. Mikor is irt utóljára?

Anya. Tizenegy napja, hogy azt a levelezőlapjait kaptuk.

Margit. Uzsokról, ugy-e?

Anya. Onnan. De édes szívem, ne fáraszd el magadat a sok beszéddel. Inkább olvasgass. Mit adják oda?

Margit. Ó mamám, hogy húsz szóval többet beszéltek, vagy kevesebbet, az már igazán nem határoz.

Anya. De mégis —

Margit. És olyan jól esik beszélgetni. Jobban, mint olvasni. (Szünet.) Szeretném, ha Etel mielőbb jönné ma.

Anya. Miért?

Margit. Gondoltam valamit. És szeretném megmondani nektek.

Anya. Nem mondd el előbb nekem?

Margit. Egyszerre mondom el mindkettőtöknek.

Anya. Ma jobban érzed magadat?

Margit. Ma igen jól érzem magamat. Olyan jól aludtam... Valaki jön.

Anya. Etel lesz.

Etel (belép). Jónapot, mama. Jónapot, Marguci. Hogy vagy?

Margit. Jól, Etuskám, igen jól.

Etel. Megmérted már ma?

Margit. Ó, ma alig van lázam. A sebem meg már gyönyörűen heged.

Anya. Tegnap azt mondta a doktor, hogy: „hála Istennek”. Harmincegy éve ismerem őt és tudom, hogy ezt csak akkor mondja, mikor igazán van rá oka.

Etel. No akkor hiszen pompás!

Anya. Csak Jani írta már!

Etel (sókaj). Tizenkét napja!

Margit. Hiszen nem írhat mindig, amikor akar, még kevésbé mindig, amikor mi akarnók.

Etel. De tizenkét napja! Ó, aki minden héten kétszer is irt eddig. (Sírni akar.)

Margit. Etus, tudod, hogy nem szeretem, ha sírsz.

Etel (áfojtja könnyeit). Hiszen nem sírok.

Margit. De akartál.

Etel. Dehogy.

Margit. Ha nem szólok, már eddig féllitert kísértél volna.

Etel (kissé erőltetve kacag). Dehogy. Igazán örülök, hogy még utófalni is van kedved, Marguci. (Elkomolyodik.) Vólnál csak te is menyasszony!

Margit (titkosan mosolyog. Gondolja.) Hiszen vagyok is. A halál menyasszonya. (Fennhangon.) Gyertek közelebb.

Anya, Etel (kissé megdöbbenve az ágy mellé lépnek. Látván azonban Margit ragyogva mosolygó arcát, elnyomják ijedséket).

Margit. Nagyon fontosat akarok mondani. De most legyetek egészen őszinték és nagyon erősek.

Csak akkor mondom meg, ha se megjedni, se sírni, se lebeszélni nem fogtok. Igéritek?

Anya, Etel (szinte hangtalanul az igazatólsg-tól). Igérikük.

Margit. Etel, nagyon szeretted a vőlegényedet?

Etel (őszintén). Meghalnék érte!

Margit. Mamus, nagyon szeretted a fiadat?

Anya (őszintén). Meghalnék érte!

Margit. Nem ti!

Anya, Etel (értelmellenül néznek).

Margit. Etus, most különösen légy őszinte és nyugodt. Mit tennél, ha Jani elesnék?

Etel (nagyon igaztalanul). Marguci, mit akarsz? Mit akarsz?

Anya, Marguci, mit beszélés?

Margit. Megértetek, hogy nyugodtak lesztek. Hát miért reméltőtök? Hiszen nincs semmi baj. Én ma hosszas imádságban beszélgettem a jó Istennel. Én már egyszer a halál torkában voltam.

Engem már letérített az orosz győlvő, mikor falunkba bejöttek az oroszok és kicsi tanítványaimmal melege szorongtunk. A jó Isten azonban, úgy látszik, vissza akar adni az életnek. De én azt gondolom, hogy ha Jani elesnék, ti meghalátok. Ti győzebbek vagytok, mint én. Én már megszoktam a halált — tehát — ne nézetek rám olyan furesán, csak harmincyolc és fél a lázam, nem beszéltek félre — tehát én arra kértem a jó Istent, hogy ha ő úgy végezte volna, hogy Jani meghaljon, hát változtassa meg ezt a végzését és inkább engem engedjen meghalni Jani helyett. Akkor megmarad mamának a kenyérkereső, Etusnak meg a vőlegény, mindkettőnek egyetlen reménye, boldogsága, aki nélkül nem tudna élni egyik sem. Furcsa kívánság, hogy a jó Isten változtassa meg az ő végzését, melyet öröktől fogva határozott, de hiszen épp úgy öröktől fogva látta előre az én imádságomat is,

Hogy ugyanilyen tekintéllyel bírtak a balatonsarki tavak a török stratégiák előtt is, látszik, hogy ők nem tartották okos dolognak kitenni keleti becses hősiüket a biztos veszedelemnek. Mert miként a rómaiaknak Moguntiana volt a *vég helye*, a törökök a mai Nagykanizsán állították meg a véghelyet. Az azonban bizonyos, hogy egyes agák és bégek elparutozhattak erre is s némi sikert is érthettek el (valószínű szárazabb esztendőök lehetnek, mint a mostani tél volt), mert Vörös is osztozott az ország akkori szomorú sorsában. A hódoltság alatt elpusztult. Már 1536-ban, tehát 11 évre a mohácsi vész után török szó alakjában Wers néven fordul elő s az 1536. évben pedig a török kincstári adólistáján már csak 6 házat jegyez fel belőle.

Ezen időben Keszthely volt a *magyarországi vég helye*, Somogyval Wers is török járom alatt selylett. Wers Nagykanizsán adózott. Hogy a községgel a plébánia is elpusztult, bizonyos, hiszen erről az uralomról írja az annales, hogy a török a kereszténységet igen szigorúan szorongatta. Ez a szorongatás éppen 157. esztendeig tartott, mikor végre 1686-ban sikerült a törökök Vörös vidékéről is kikapuztatni. A vörösi török áfium emléke a Kisbalatonban levő gyönyörű pogánysziget. Ez időben írja a vörösi annales szerzője, hogy a török itt akkor éppen olyan szó-beszéd volt, akárcsak az ő idejében József császár, vagy Mária Terézia. A török rendelkezett mindenben s ha a szegény ember kaszája, vagy kapája eltörtött, csak a fokát kellett bevinni Kanizsára s a török ingyen adott másikat.

Hogy stratégiai erőt jelent a Balatonsarok mocsárvilága, arról szomorú tapasztalatokat szerezhetek Jellaszich horvát vitézei is 1848-ban, kik semmivel sem jártak jobban, mint a *muszkai vitézek* a mazuariánál. Vörös vidékének stratégiai tekintélye tehát, mint látnivaló, vitán felül áll. Mindezen előnyök dacára nem kerülhette ki ez sem, hogy a mostani világháború *széle* fölötté is ne tomboljon. Férfiakosságának legnagyobb része a fronton küzd a távoli harctereken. Azért a háború hatása érzékenyen mutatkozik. Mindkét tanítója hadban lévén, a nebulók szabadon portyáznak mindenfelé. Van egyéb ügyes-bajos következménye is. Tanító nem lévén, nincs kántor sem. A magyar nem énekes nemzet, oly értelemben, mint pl. a talian, a templomban mégis szeret énekelni. Gondoskodni kellett tehát a helyettesről is, persze olyanról, akit műnyelven dilettánsnak nevezünk — fizetés nélkül, mert miként más magyar, a *vörösi sem szeret fizetni*. Ez még csak nem. Mert elég ambiciózusak a vörösiék. Pl. csak a postamesteri állásra *jó vörösi földműves pályázott*. A hitel-szövetkezési könyvelőséget egy földműves, Szabó

Dániel viseli, ki a könyvelőség után, re bene gesta, meg haza etetni, — már t. i. marhákat.

Pályázat nélkül akadt tehát helyetteskántor, ki a polgári életben a földet műveli s éppen e körülmény tette szükségessé a helyettesről való további gondoskodást is. Az is akadt egy agglegény személyében. A probléma tehát megoldást nyert. Csak hogy az a baj, hogy ugy a fő-, mint az alhelyetteskántor *tulambizásnak*. Szeretik a *magán-szólamokkal* való brillírozást. Ennek azután következménye a gixerek özöne a felső regiszterekben s a dobhártak végkimerülése. Különösen az alkántor gixerei hatnak, cum strepitu. Megesett, hogy egyik alkalommal, midőn a főkántor *ját hordott* az erdőről, az alkántor fungált s adta le a legfelső gixereket, egész a bensülőség s ennyi csalódás és földbórhartyarepedés, dacára sem sikerült még őket a magán-szólamok szeretetétől és *kultiválásától* elrettenenem s így szép kilátások várnak ránk a *husvéti ünnepekre*, valóban, hogy *borus husvétra* van kilátásunk.

A mezei munkások nem akartak leszerződni aratásra. Lesben állottak, akárcsak egyik somleges szövetségünk. Fogta magát a t. előjáróság s ki-doboltatta utcahosszat, hogy aki 5 nap alatt le nem szerződik, *visszik a frontra. Mind leszerződik*.

Itt már erősen tartja magát a hír, hogy *husvétra jönnek az* — olaszok, tudniillik sásat szedni. Mert a történelmi idők előtt és után törököket kivéve, az első eset, hogy idegen nemzet a Balatonsarokot meg merte volna közelíteni. Az olaszok megtették. A Kisbalaton mérhetetlen sásterületeit kibérelték, mivel a magyar nem szeret a vízben gázolni, mert azt mondja, hogy nem *gázlónak* született, hát olasz munkásokat hoztak. Ezeknek érkezése ígérkezik husvétra, mi elé már most meg lehetős leszült érdeklődéssel s néha *görbe szemmel* néz a vörösi diplomácia, azon okból, mert *szövetségeseink*. Tartani lehet, hogy köztük s a benszült polgárság között nem lesz oly szívélyes a viszony, mint az előbbi szövetségi évekből, mikor még a *vörösiék is hitték a szövetségi hűségben*. Mert még mindenki csak azt feszegeti, *talán* megint csak barátságos sászzedésre jönnek... talán. Egyébként Vörös erője csak sászzedésre s más ilyenfajta *munkára bevezet*.

Hogy a vörösi Balatonsarok a háború jegyében néz a husvétünnepre, az abból is következik, az előre sejtethető kántori gixereken kívül, hogy *husvét másnapján Vörösön országos vásár* lesz. Ez pedig nálunk kisebb-nagyobb háboruszkodás nélkül nem szokott megenni. A vásártérrel elkezdve a korcsmák üvegarzenájáig kisebb-nagyobb csepapáték nélkül nem esik meg egy vásár sem. Így tehát vásár és háborus zajtól lesz hangos a Balatonsarok e napon, mely pedig a kalendáriumban

vörösbetűs ünnep. Milyen debattok folytak annak idején az ünnepek redukciója ellen. Ime, a magyar példa, hogy mint szereti az ellentéteket, ragaszkodik a vörösbetűs husvéthez, de vásárt is szívesen megcsinál e napon. Furcsa logika, de *minden ízben magyar*. Csak az bizonyos ebből is, hogy ezidén Vörös háborus husvét elé néz mindenholyan. Így jut a piros tojás mellé a vásárfia is. De a husvétünnep hangulatnak ebből alig lesz haszna...

Vajha sok más kinövésével az ünnepi vásárokat is vinné el a háború szele... Hogy ne kellene több háborus husvét elé nézni, mert másfajta háború ellen a stratégiai helyzet minden biztosítékkal rendelkeznek, hacsak akármilyen fia a X. orosz hadtest sorsára nem akar jutni. Azt gondolva, *ebből* elég volt a muszkáknak a mazuariánál...

Ilyen nem várt esetben kész volna a vörösi Balatonsarok világhírű neve a mappán. Ezt azonban szívesen elengedjük, hogy a husvétünnepet békeben falatozhassuk el... Elég amugy is a háborus husvét*...
*Somogyi.

* A cikk történeti adatainak forrásai: 1) Vas megyei Régészeti Egyesület évi jelentése. 2) Dr. Csánki Somogy megye monográfiája. 3) Kövér János: Vörösi plébános annalesai.

Az állami tisztviselők mozgalma.

Az állami tisztviselők országos egyesülete mozgalmat indított helyzetük javítása érdekében, mert a háború okozta drágaság az *állandó* javadalomhoz kötött tisztviselői kart érinti legsúlyosabban. *Battlyány* Tivadar, az állami tisztviselők országos egyesületének elnöke egy memorandumban tárja fel a miniszterelnök előtt a tisztviselők helyzetét s kivanalmat.

Elismerik, hogy az utóbbi évtizedekben a kormányok segítettek a tisztviselők helyzetén, ezt azonban a folyton emelkedő drágaság mindig ellensúlyozta. Már az 1883. IV. t.-c. indokolása utal arra, hogy a tisztviselői illetményeket hiába emelik, ha az élet nagy mérvben s mesterségesen drágul s hangoztatja, hogy a tisztviselők olcsóbb megélhetést kell lehetővé tenni. Az 1906. évi áll. költségvetés indokolása is hivatkozik erre s megjegyzi, hogy „a tisztviselők helyzetét nem a szerzettségbe menő fizetésemelésekkel, hanem a megélhetési viszonyok kedvezőbbé tételével, kedvező közgazdasági politikával lehet gyökeresen javítani”.

Az állami tisztviselők több kongresszuson kérték, hogy a kormány az árviszonyoknak a tisztviselői hasznához mért szabályozását szigorú rendszabályokkal s kivételes törvényekkel valósítsa meg. S addig is, míg ez megtörténik, a tisztviselők

tehát lehetséges. Jelenleg úgy áll a dolog, hogy valószínűleg felgyógyulok. De igen szívesen áldozom fel magamat testvéremért. Hát most arra kérék, ne akarjatok erről lebeszélni, mert az hiábavaló volna, és ha nem is járultok hozzá az én imádságomhoz pozitíve, legalább ne imádkozzatok ellene. Hiszen úgyis föltétlenül tettem a jó Istennek ezt az ajánlatot, t. i. ha Janinak meg kellene halnia. De nem bizonyos, hogy meg kellene halnia, tehát nem bizonyos az sem, van-e szükség az én ajánlatomra. No — nem szeretem, hogy úgy odavagyatok. Mire jó ez? Ezzel csak engem szomorítottok.

(Az anya és a menyasszony halálisan megreméltek ettől a nyugodi beszédétől: az anya levegő után kapkod, a menyasszony rettentően csukló néma sokkásban kinlódik.)

Anya. Marguci — Marguci! Hiába mondd, félrebeszélés! (Érőt vész magán s a ládmérőt iparkodik leánya hóma alá csempészni.) Édes szívem, engedd... engedd. Akkor legalább megnyugszom.

Margit. Jó, de csak azért, hogy megnyugodjál. (Elhelyezi a ládmérőt.) Etus, csillapodjál. Meghargaszom!

Etel (fólszártja könnyeit). Marguci, — én ezt — nem — nem — lehetetlen —

Margit. Nem, Etuskám, ez lehetséges. Történetek már ilyen esetek, olvastam. Hidd el, én nem félek. És ti éini fogtok boldogan.

Etel. Ilyen áron — nem — nem —

Margit. De hiszen nem is bizonyos, hogy rákerül a sor. Hiszen feltételek —

Anya. A jó Isten sem fogja elfogadni, tudom.

Margit. Bizukok őrá, igen!

(Csend.)

Margit (hívással a ládmérőt). Ugy-e mondtam harminnyolc és fél. Nem beszélttem félre.

II.

Március 16.

Rettentő gyötrelmeim vannak. Margit szándéka miatt. Igaza van, meghálnék, ha Jani meghalna. De az is képtelenség, hogy Margit haljon meg öhlyette. Ez a csodálatos hős leány, aki szembenézett a halállal, benn volt a halál torkában, ott volt a más-világ küszöbén, mikor kis tanítványai bátorságot, életet lehelt ott fönn, abban a kis ruben faluban... Kedves naplóm, még neked sem merem bevallani érzéseimet. Vannak percek, mikor — jaj Istenem, ne süjts le! — mikor... merjem leírni? — mikor beleegyezem Margit szándékába!... Rettenetes bűn ez, tudom. De mikor szerelmem is oly végtelen erős!... Istenem, Istenem, adj világosságot, mit tegyek?!

Március 17.

Ma ismét erről beszélt Marguci. Szemlélatomást javul az állapota, látszik, hogy az operáció pompásan sikerült... És most mégis meghaljon? Borzasztó kétségekbe sodort az ő csodálatos gondolata. Nem bírom véglegesen kiirtani magamból azt a fel-feltörő gondolatot, hogy ne ellenkezem tervével, hogy ne imádkozzam ellene, hanem járuljak hozzá. De nem, azt mégsem tehetem... Nem lenne igaz és teljes a boldogságom Jani oldalán sem ilyen áron.

Március 30.

Istenem, könyörülj rajtam! Krisztus irgalmaz! Jani egy hónapja nem ír, és Marguci javulása megakadt. Irtoztos!

III.

Anya. Szivecském, vedd be az orvosságot.

Margit. Igen, mamus.

Etel (egy sarokban merően néz a semmibe)

Margit. Etus!

Etel (felriad). Parancsolj, drágaságom?

Margit. Valamit szeretnék kérni tőled.

Etel. Parancsolj.

Margit. De megteszed?

Etel. Nem kérhetsz olyat, amit meg nem tennék.

Margit. Ha... ha Jani írni fog, és én — én

azt már nem tudnám, — kérék, ne siri, — akkor azt a levelet, vagy levelezőlapot tedd a — koporsóba, vagy ha már nem lehet, hozd el a síromhoz, mutasd meg a fejlátnak. Megteszed?

Etel (sirva borul réd).

Margit. Megteszed?

Etel. Megteszem — —

IV.

Gálca, március 31.

M. T. Nagyságos Asszonyom! Rézben fájdalmas, részben örvendetes hírt kaptam. Jani fia megsebesült, srappel szilánk hatolt a vállába, de bár nem könnyű a sebesülés, van remény felgyógyulásához. Hogy hol felszök, nem tudom, csak azt tudom, hogy kötőszhelyünkre eljutott, tehát biztos helyen van, mert onnan elszállították Magyarországra. Jelen soraimat is azért írom, hogy ha ő nem írhatna egyelőre, Nagyságodnak legalább ennyi tudomása legyen fia sorsáról. Ő is kért különben erre. Maradok

kiváló tisztelttel

Kovács István, tábori lelkész.

V.

Április 10.

Közel vagyok a meggyüléshez. Janiról azóta semmi hír, Marguci állapota folyton ingadozik. Nem imádkoztam Margit szándéka ellen elég erő-

lök fogyasztási szövetkezeteit támogassa, az állami birtokok terményeit s az állami ipari üzemek készítményeit *első kézből* s elsősorban a tisztviselőknek, illetve azok szervezeteinek adassa el. — Mindez nem történt meg s ma már a tisztviselők anyagi helyzete elviselhetetlen. Memorandumukban, melyet a *Közigazgatási Közölny* nyomán ismertetünk, azt kéri a miniszterelnöktől, hogy a háborus idő tartama alatt orvosolja bajait s evégből: 1. az összes elsőrendű élelmickek kivitele megüldandó.

2. Az összes elsőrendű élelmiszerek haladéktalanul lefoglalandók és közhatalosi uton és közvetlen ellenőrzés mellett, esetleg a pénzügyigazgató elnöke alatt álló vármegyei bizottságok útján bocsátandók áruba. Amennyiben pedig ez elháríthatatlan nehézségekbe ütközik, megfelelő mennyiségek beszerzési áron szétosztás végett az önként vállalkozó hivatalfőnököknek, esetleg a tisztviselők önként vállalkozó egyesületeinek vagy megelőbb megalakítandó szövetkezeteinek adandók át.

3. Az állam ugy a fővárosban, mint a vidéken foglalja le néhány nagyobb malom üzemét és ezekkel a fenntartott elárútorok javára maga örökösse meg a rekivált gabonát.

4. A köztisztviselői és vasuti fogyasztási szövetkezetek egyesülése (az üzemi költségek lehető csökkentése végett) engedjék meg és a vasuti szövetkezetek élvezte előnyök az ilyen egyesüléseknek is biztosítsanak.

Amde mindez csak azoknak használ, akik véteiképesek. Figyelemmel kell azonban azokra is lenni, akik szűkös javadalmazásukból a maguk és hozzájuktartozóik ellátására szükséges élelmiszerek árát még a normális árviszonyok mellett sem fedezhetik.

Kéri tehát, hogy a segédszolgák, szolgák, altisztek, gyakornokok és a XI—IX. fizetési osztályba sorolt tisztviselők, ugy a férfi-, mint a női alkalmazottak — ideértve a tanítókat és tanítónőket is — a háboru tartamára a magasabb osztályok felé csökkenő %-kal megállapítandó drágasági pótlékban is részesítsenek. Bizonyos nyugdíjösszeg határáig a nős és családfenntartó nyugdíjasoknak és nyugdíjas özvegyeknek is — méltányos kulcs szerint — drágasági pótlék engedélyezését javasolják.

Amennyiben azonban a drágaság netán még továbbra is fokozódik és annak megakadályozása céljából a kért intézkedések elrendelhetők, avagy célravezetően életbeléptethetők nem volnának, előreláthatólag felmerülne annak elháríthatatlan szükségisége is, hogy a magasabb javadalmazású tisztviselők részére is engedélyezessék drágasági pótlék.

Ez alkalommal a tisztviselők részére engedélyezendő drágasági pótlék tekintetében csakis azért

szorítottak a kisebb javadalmazású kartársakra, mert ezek illetménye a jelenlegi drágaság mellett a puszta megélhetés lehetőségét sem biztosítja.

A tisztviselői körökben érthető kíváncsisággal várják, hogy vajon a miniszterelnök, aki már egyszer a fizetésemelés kérdésében elutasító nyilatkozatot tett, az állami tisztviselők drágasági pótléka ügyében minő álláspontra helyezkedik?

A háboru krónikája.

Március 28. A mai hivatalos jelentés újabb erős orosz támadások visszaveréséről ad hírt. Az ellenséget súlyos veszteség érte. Bukovinában az orosz határig verték vissza derék csapataink nagyobb orosz erőket. Előrenyomuló katonáink több lehetőséget elfoglaltak, 1000-nél több orosz elfogtak és 2 ágyút zsákmányoltak. Szövetségesünk a Tiszfő ellen indult orosz csapatokat megverte és nagyon súlyos veszteséget okozott nekik.

Március 29. Az orosz támadásokat az Ondava és a Laborc völgyében véresen visszavertük. Tegnap óta a harc elfanyult. Másutt a harc tovább tart. Bukovina északi részében üldözzük az oroszokat. Szövetségesünk több helyen visszaverte az oroszok támadását.

Március 30. Vitéz katonáink csodálatos hősiességgel és kitartással verik vissza az oroszok szüntelen támadását. Tegnap is Bányavölgytől nyugatra és az úzsoki szorostól északra az ellenségnek nagy veszteséget okozva verték vissza az ellenséges támadásokat. Az utóbbi helyen az oroszok több éjjeli támadása csapataink „leghatósabb tüze” megtört. Délkeleti Galiciában a Dnyeszteren át előretört orosz csapatokat visszavertük a folyón át. Szövetségesünk elfoglalta Taurogent. Több helyen az oroszok „legsúlyosabb veszteségével” visszaverte az ellenséges támadásokat.

A németek sikeres harca az argonni erdőségben.

Március 31. A kárpáti arcvonalon tovább tart a heves harc. Az oroszok már a Przemyslnél fölszabadult seregekkel is támadnak. Lupkóvtól délre és keletre az ellenségnek nagy veszteséget okoztunk és mindenütt visszavertük. Szövetségesünk Krasznopolnál súlyosan megverte az oroszokat. Mintegy 2000 orosz elesett. Lit és Taurogen-nél 4000 orosz került német fogságba.

Április 1. A kárpáti arcvonalon folyó elkeseredett harcban az oroszok éjjeli támadásokkal próbálkoznak. A támadásokat vitéz katonáink visszaverték. Az úzsoki szorosnál északra ismét súlyos veszteség érte az ellenséget. Ujabbán 1900 oroszot fogtunk el. Március hónapban több mint 40.000 orosz katona jutott fogságunkba és 69 géppuska lett a zsákmányunk.

Margit. Hálát adok a jó Istennek szívem mélyéből. Aldott legyen e levél! Aldott legyen az Úr szent neve!

Etel. Marguci!

Margit. Tudom, mit akarsz kérdezni, Etus. Igen, erősen hiszem, hogy az Úr elfogadta ajánlatomat. És én boldogan, örömezt fogok Hozzá fölmenni. Ne sirjatok, kérlek, ne sirjatok, az igen fáj nekem és megnehezíti a — a dolgomat. Etus, te menj el Janiboz. Mamám, fájdalom, te nem mehetsz, mert mellettem kell maradnod.

Anya (az ágy szélébe kapaszkodik, hogy el ne essék). Igen, edesem, úgy lesz.

Etel. Úgy lesz. És én bizton hiszem, hogy ha visszajövök tőle, téged is javútan foglak találni.

Margit (mosolyog). Azt hiszed? ...

VIII.

Április 20.
Kedves naplóm, aranybetyűkkel szeretném beléd írni ezt a lapot! A jószágos Isten *az anyát* hallgatta meg! Jani már az üdülőben van, holnap haza is jön szabadságra, Marguci pedig, az édes, a csodálatos, a hős, a szent leány, főnnjárva, rózsaszín arccal fogja őt karjaiba zárni. A konzilium megállapította, hogy minden veszélyen túl van és teljes felgyógyulása minden kétségen kívül már befejezett tény. Aldott légy, imádandó Gondviselés! Aldott légy, Szűz Anya!

GONDOLATOK.

Az öröm rózsáiból idővel csak tövisek maradnak, a bánat töviseiből pedig öröm rózsák nyílnak.

Ami teremve van, az többé meg nem semmisül, hanem örökké lesz: az anyag változva, a szellem változatlanul.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEL.

Przemysl eleste után. Nem közölhető. A többről csak elolvasás után mondhatunk bírálatot.

Anyakönyvi kivonat.

Születés.

Frankel Imre és Rothschild Erzsébet fia László izr. — Vinglmann Márton és Léb Mária leánya halva született. — Péntek József és Répási Anna leánya Ilona r. kath. — Foki György és Szabó Mária fia György István r. kath. — Kumli Mihály és Hofman Katalin fia Antal r. kath. — Varga Károly és Horváth Mária leánya Julianna r. kath.

Halálozás.

Perényi Sándor izr. 6 hónapos. — Szilávik Julia 10 hónapos. — Kati Antal r. kath. 9 éves. — Jádý Ferenc magázó ref. 75 éves. — Nagy Piroksa r. kath. 9 hónapos. — Németh János kocsi r. kath. 60 éves. — 1914. aug. 30. Glück György póttartályos közlegény r. kath. 26 éves. — 1914. nov. 5. Énekes János közlegény r. kath. 24 éves. — 1914. nov. 26. Praizel József közlegény r. kath. 24 éves.

Házasság.

Az elmúlt héten nem kötetett.

Boreladás.

Balatonaracson az „Erzsébet” szeretet-ház 1914. évi saját termésű borai f. évi április hó 21-én d. u. 3 órakor, az intézet területén levő pincénél, nyilvános önkéntes árverésen eladtnak. Kikiáltási ár 50 fillér literenként. Ennél olcsóbban el nem adhatók. Az eladni szándékolt mennyiség, mintegy 40—45 hektoliter. Bánatpénz 10 %-ék. A bor ára 8 napon belül fizetendő, és a bor elszállítandó lesz. Bővebb felvilágosítással az igazgatóság szolgál. *Molnár Antal* igazgató.

Fogászati műterem

Veszprém, Rakóczi-tér 22. sz. Telefon 49. Inter-urbán

Wellner Gyula

régi jóhírű fogászati műterme. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.

A szájpadiás nélküli műfogak speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság

veszprémi főügynöksége

elfogad tüz-, jég-, betörési, balcsot, zavartossági, élet- és járadék-biztosításokat.

A társaság a legrégibb és legnagyobb magyar biztosító intézet; — biztosítéki alapjai meghaladják a 210 millió koronát s így minden tekintetben a legnagyobb biztonságot nyújtják.

Irodai helyiség: Szabadi-utca 3. sz. földszint. Képviseli: **SULY LÁSZLÓ.**

vel. De — nincs elég erőm hozzá! Nincs, nincs! Jani nélkül nem élhetek. Nincs ép gondolatom. Nem tudom, nem akarom elhinni, hogy összefüggés lenne Jani sorsa és Marguci sorsa között. Nem tudom felismerni ebben Isten akaratát. Mától fogva félóraig fogok mindennap imádkozni Istenhez, hogy ne fogadja el Margit önfeláldozását. De lesz-e hozzá erőm? Istenem, adj erőt! Margit anyja hihetetlen lelki erővel bizik abban, hogy Isten mindent jól fog elintézni.

VI.

Április 14.

Édes jó Anyám és Hugocskám! Adjunk hálát a fölséges Urstemnek! Súlyos seemből a mai napon, a krízis elmúltával, kezdem a kigyógyulást. Még ugyan nem a magam kezével írok, egy bajtársam oly szives írni, de reméljük, nemsokára saját kezemmel írhatok. Addig is, ha tehetitek, jöjjetek el meglátogatni, az nagyon elősegítené gyógyulásomat. Ezerszer csókoljak mindkettőtököt. Szerető Janitok.

U. i. Etusnak is ment levél.

VII.

(A másik szobában.)

Anya. Istenem, adj erőt most mindnyájunknak! **Etel.** Istenem, Szűz Anyám, segíts meg!

(Bemennék Margithoz.)

Anya. Édes leánykám!

Margit (gyöngyén). Mamus, te vagy?

Anya. Én vagyok, meg Etus.

Margit (fölfogyl). Janiról? Erzem a hangotokról.

Anya. Janiról, igen. Irt, azaz iratott.

Margit (egészen föllélekül). Mutassatok! Olvasátok!

Anya (felolvassa a levelet, aztán figyel). Örülök!

Ki tudja meddig tart a háború?
Éppen azért **mindenkinek érdeke** hogy **cikkeit** ott szerezzé be, ahol a legjobbat legolcsóbban kapja. Női fehéreneműeket és férfi ingeket, lábravalókat legcél-szerűbb.

Rádynál venni, ahol a nagy készlet lehetővé teszi az olcsó és kényelemszerinti kiszolgálást. — Dívtáros retikulókból és pénztárcákból **állandóan** szintén nagy választékot találunk, ugyszintén kalapokban, gallérokban és divatnyakendőkben olyan készlet van, hogy bármilyen kényes ízlést kitudunk elégiteni.

Rádi István és Tsa
Veszprém.

MŰVÉZSI JÉREMLEKEK
HAVRANEK ANTAL
ACD ZOBRAVZ EJ
KOPARAGO TELEFEN
IZ-FEHÉRVAR CASKJ
Tervek ingyen
Telefon 125

HIRDETÉSEK
felvételnek a kiadóhivatalban.

ROLAND FERENC
orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépeső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. ORGONÁK átalakítását és hangolását jutányos árban számítom. Iskolák részére HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben készítek. ZONGORÁK javítását és hangolását ugy helyben, mint vidéken a lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

Bakos Kálmán
fűszer- és csemegekereskedő
Telefon 55. VESZPRÉM Telefon 55.

Ásványvíz nagy raktára!

Ajánlom friss töltésű ásvány- és gyógyvíz nagyraktáramat. Az összes bel- és külföldi ásványvíz és gyógyvizek állandóan raktáramon vannak. Főraktára:

a szent Lukács Kristály víznek,
rendkívül kedvelt szénsavas borvíz — eredeti porcelándugós üvegekben —
2 lit. 1¹⁰/₁₀ lit. 1 lit. 1/2 lit.
64 fill. 56 fill. 48 fill. 30 fill.

Főraktára: Salvator lith savanyúvíznek, Mohai Ágnes, Giesshübl, Csizi, Petánci, Calsbadi, Marienbadi, Preblai, Bikszádi, Borszéki, Guber, Parádi, Halli stb. stb. vizeknek.

KESERŰVIZEK.

A vizeket vidékre szállítva a csomagolás önköltségén lesz felszámítva. Nagyobb vételnél engedmény, is méte la d ó k n a k előnyár.

Az összes fűszer-, csemege- ásványvíz- és háztartási cikkekről a nagy árjegyzék bárkinek megküldeték.

Alapítottatott 1894-ben Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart:

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig minden néven nevezendő

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

ugymint: röpiratok, füzetek, könyvek, folyóiratok, árjegyzékek, körlevelek, hirdetések, falragaszok, évi jelentések, mérlegek, kimutatások, gyászlapok, rovatolt táblázatok, névjegyzék, meghívók, eljegyzési és esküvői tudósítások, számlák, címkek, stb. stb., jutányos árakon számítva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetszés szerint fűzve vagy bekötve szállíthatnak. Hivatalos levelepapírok és borítékok, okmányborítékok mindenféle alakban és színben. Egy és négyvonalas csinos vizsgálópók, tetszészerinti mennyiségben. Kaphatók a legjobb minőségű fehér íródi, ugyszintén fogalmazópapírok.

Postal megrendelések azonnal elintéztetnek.

Telefon 61 **Veszprém** Telefon 61